FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

Staða og horfur í efnahagsmálum

Ágúst 2017

Samantekt

- Áframhaldandi kröftugur hagvöxtur (hagvöxtur 7,2% árið 2016)
- Viðskiptakjör og ferðaþjónusta með stærstu framlögin
- Traust innri og ytri staða þjóðarbúsins
- Verðbólga undir 2½% markmiðinu í meira en þrjú ár – verðbólguvæntingar einnig við markmið
- Ábyrg stefna í ríkisfjármálum
- Hröð lækkun skuldahlutfalls, bæði í einkageiranum og hjá hinu opinbera
- Hækkun lánshæfismats ríkissjóðs
- Vel fjármagnað bankakerfi – eiginfjárhlutfall yfir 25%
- Afnám hafta
- Áframhaldandi hagstæðar efnahagshorfur

Kröftugur vöxtur

- Hagvöxtur 2016, 7,2%
- Atvinnuleysi í maí 5,3%
- Verðbólga
  - Vísitala neysluverðs, júlí 2017, 1,8%
  - Samræmd vísitala neysluverðs, júní 2017, -2,6%
- Jákvæður viðskiptajöfnuður
- 1,8 milljón erlendir ferðamenn til Íslands árið 2016

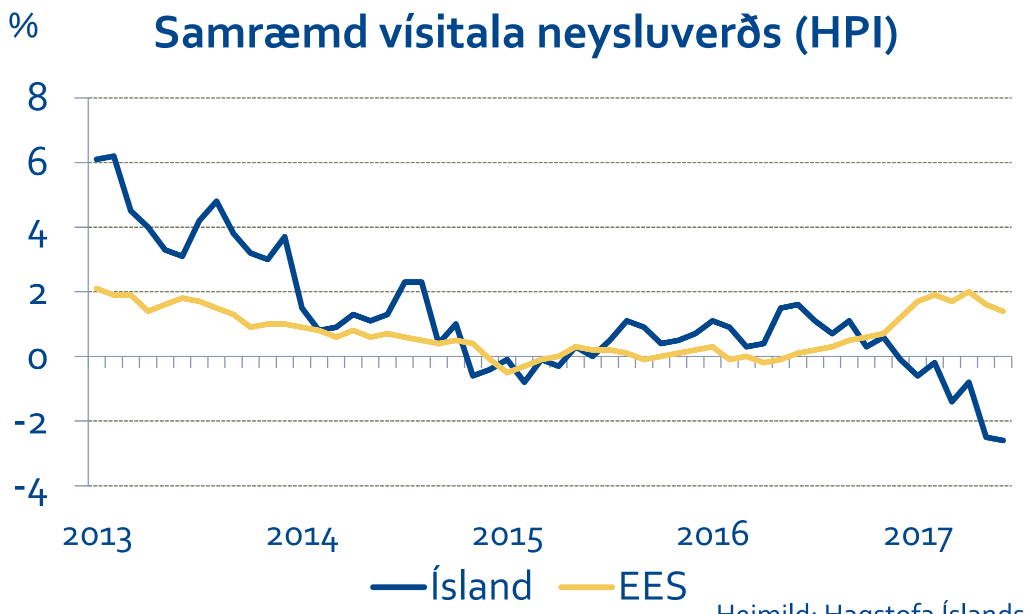

Heimild: Hagstofa Íslands

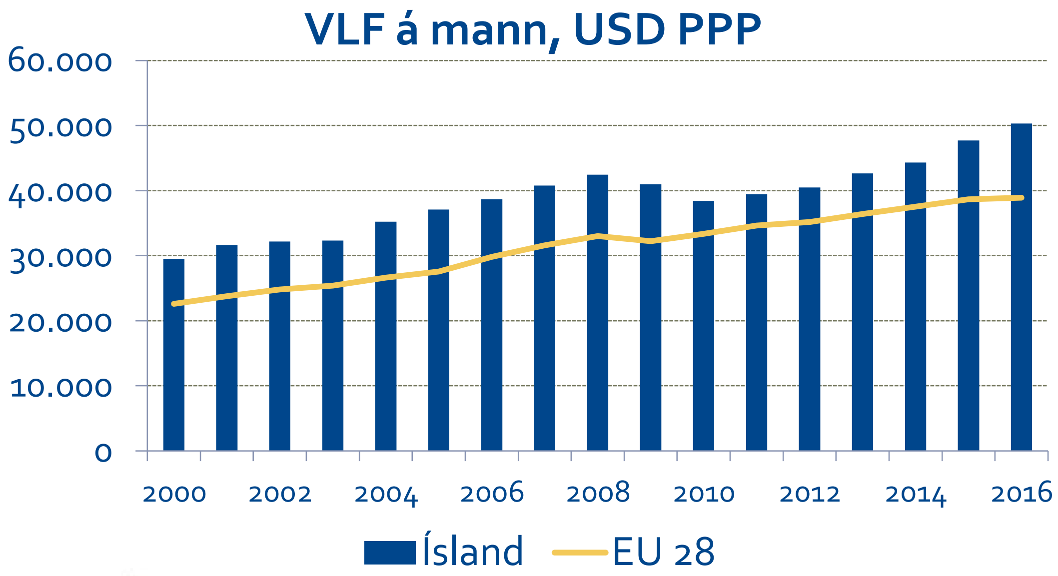

Heimild: OECD

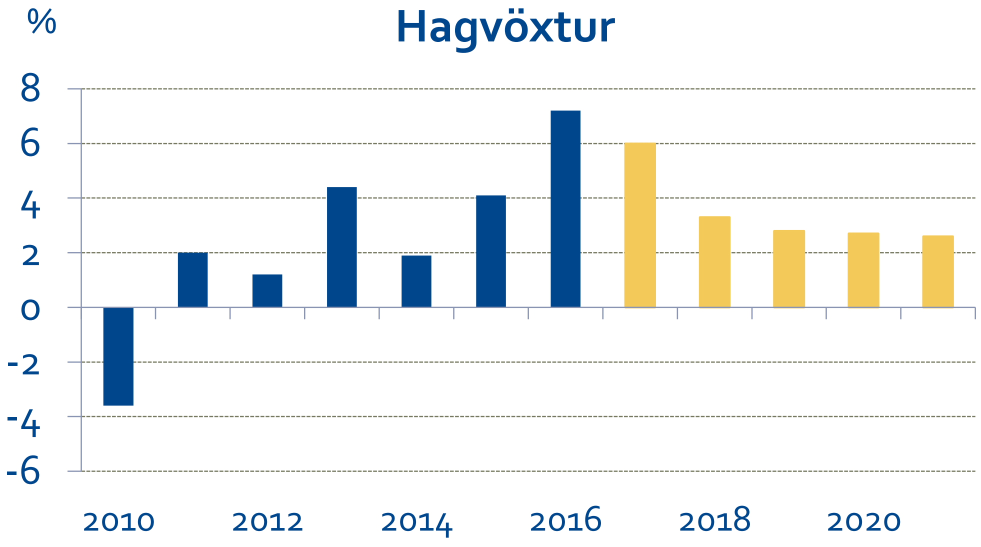

Heimild: Hagstofa Íslands

Þróun helstu hagstæða, ársbreyting

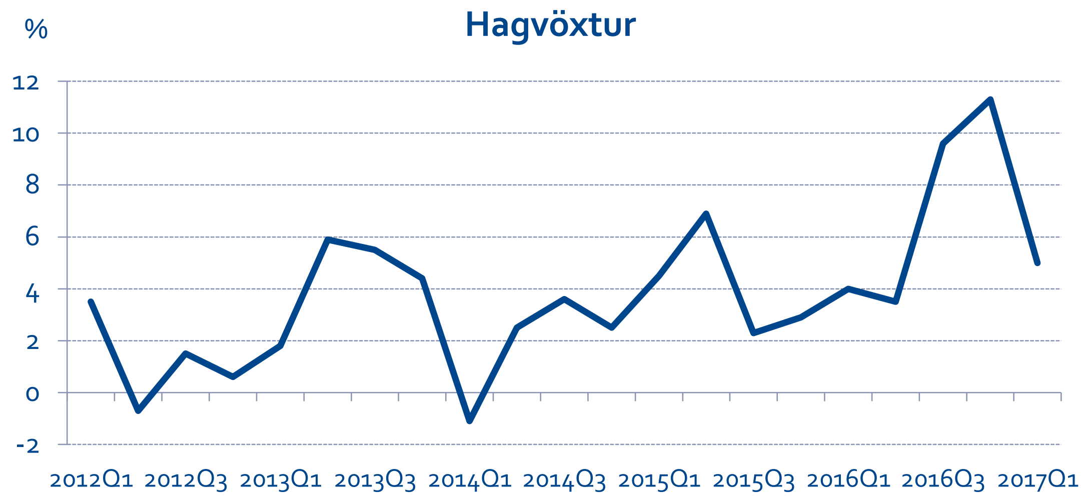

Heimild: Hagstofa Íslands

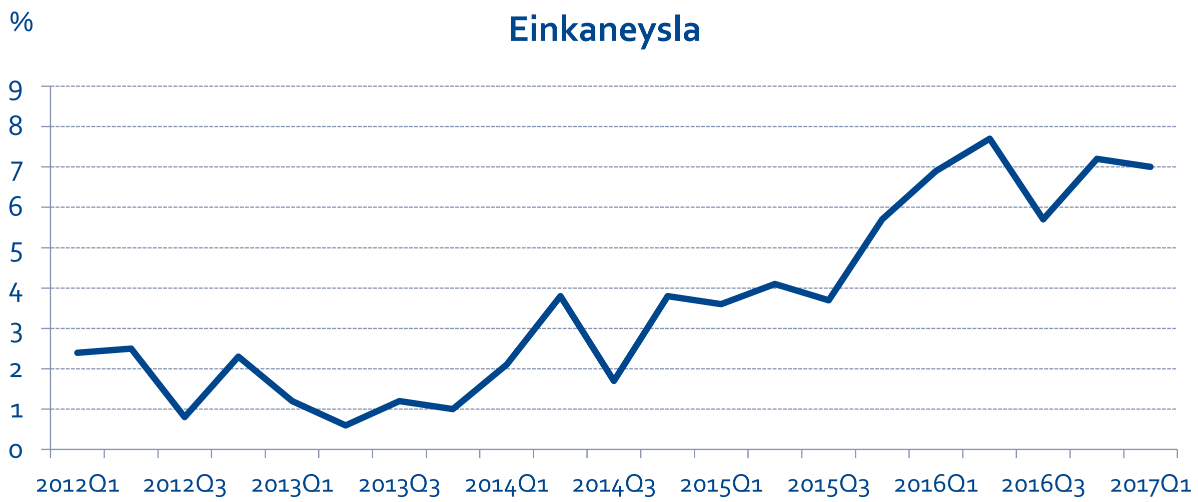

Heimild: Hagstofa Íslands

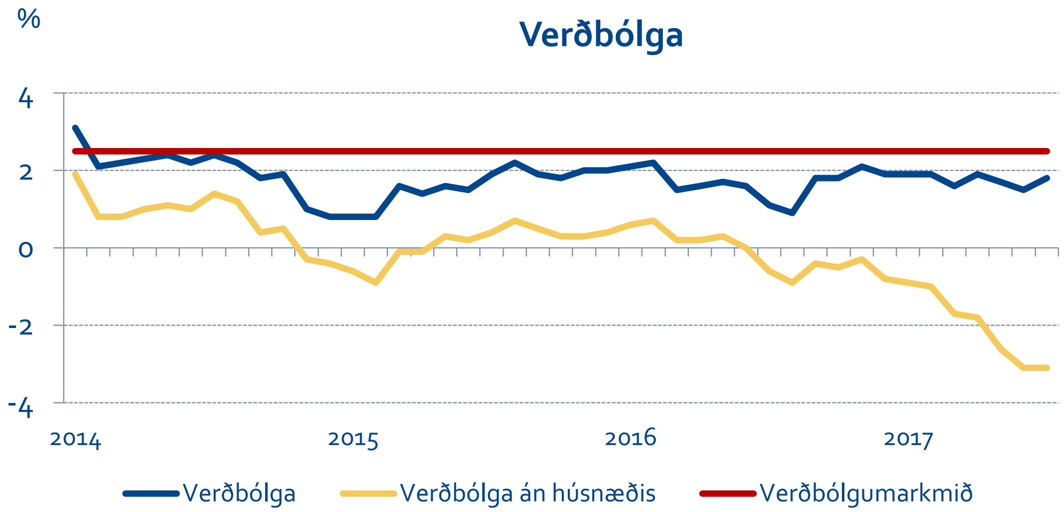

Heimild: Hagstofa Íslands

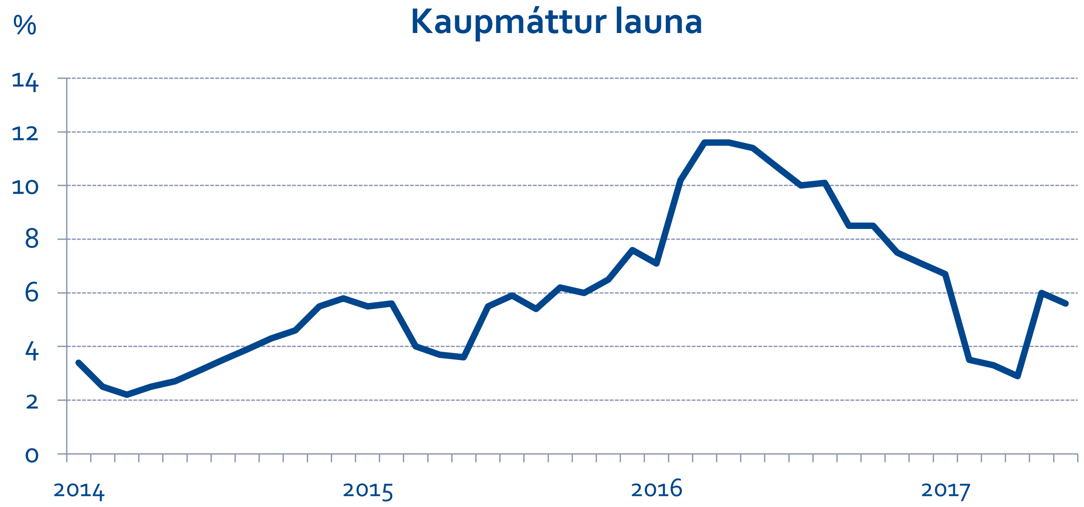

Heimild: Hagstofa Íslands

Spár

- Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn (AGS) og OECD sendu í júní frá sér nýjar spár um íslenska hagkerfið
- Gert er ráð fyrir að hagvöxtur verði kröftugur í ár eða um 6%
- Spárnar gera flestar ráð fyrir því að verðbólga fari yfir markmið Seðlabankans (2,5%) á næsta ári

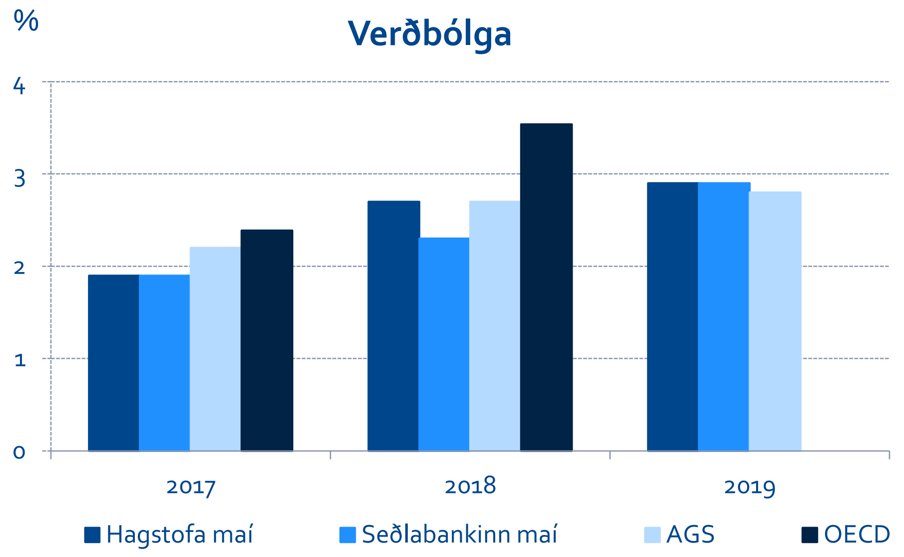

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

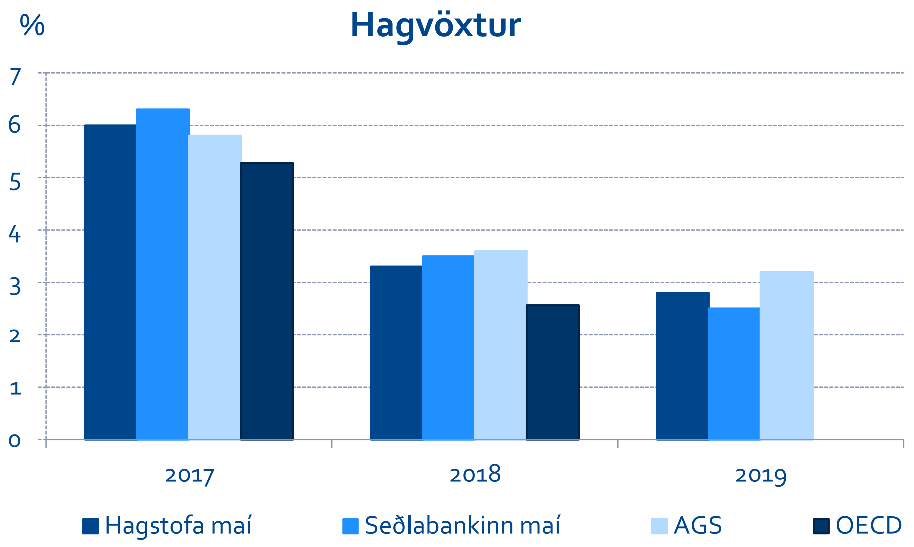

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

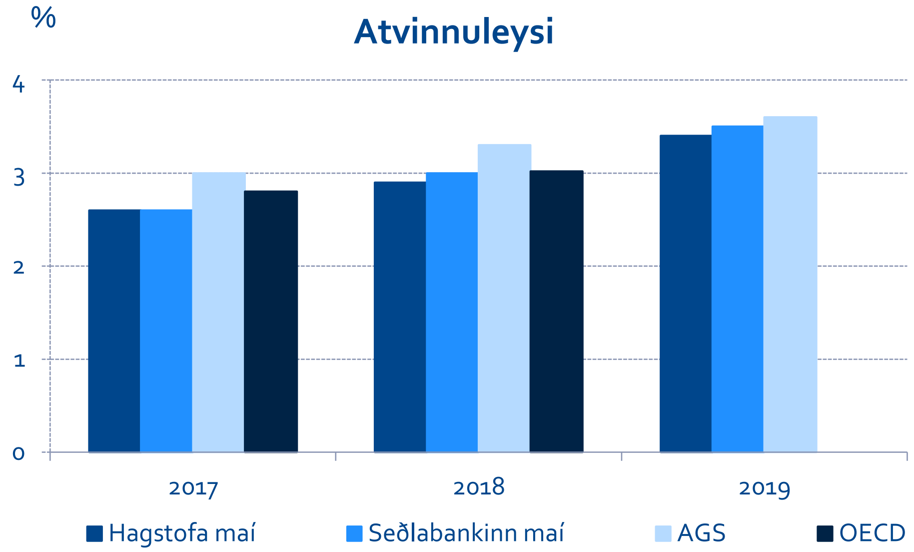

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

Alþjóðlegur samanburður

- Mesti hagvöxtur árið 2016 á meðal ríkja OECD var á Íslandi
- Atvinnuþátttaka er hér mest meðal ríkja OECD, bæði meðal karla og kvenna
- Atvinnuleysi var 3% á árinu 2016

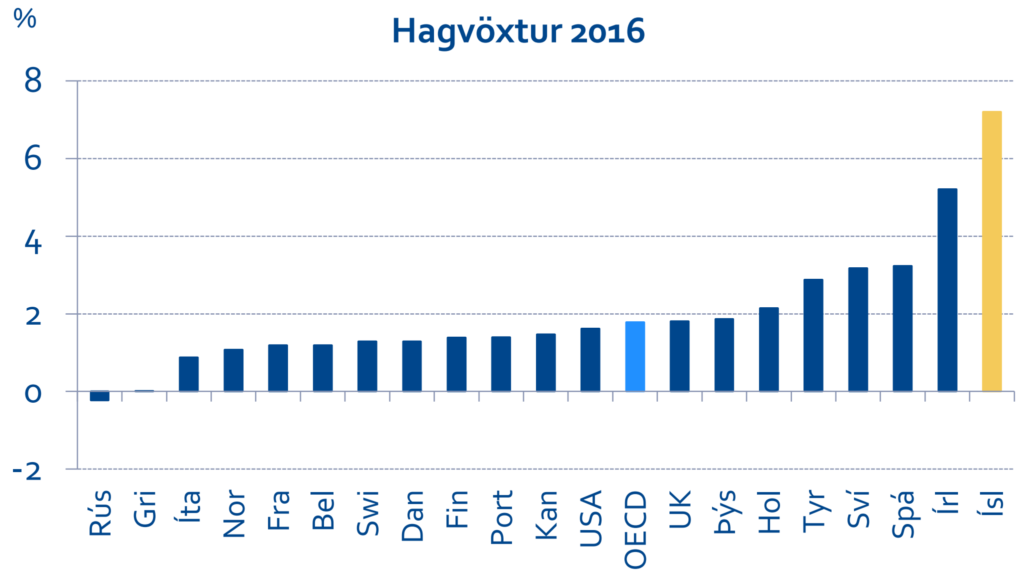

Heimild: OECD

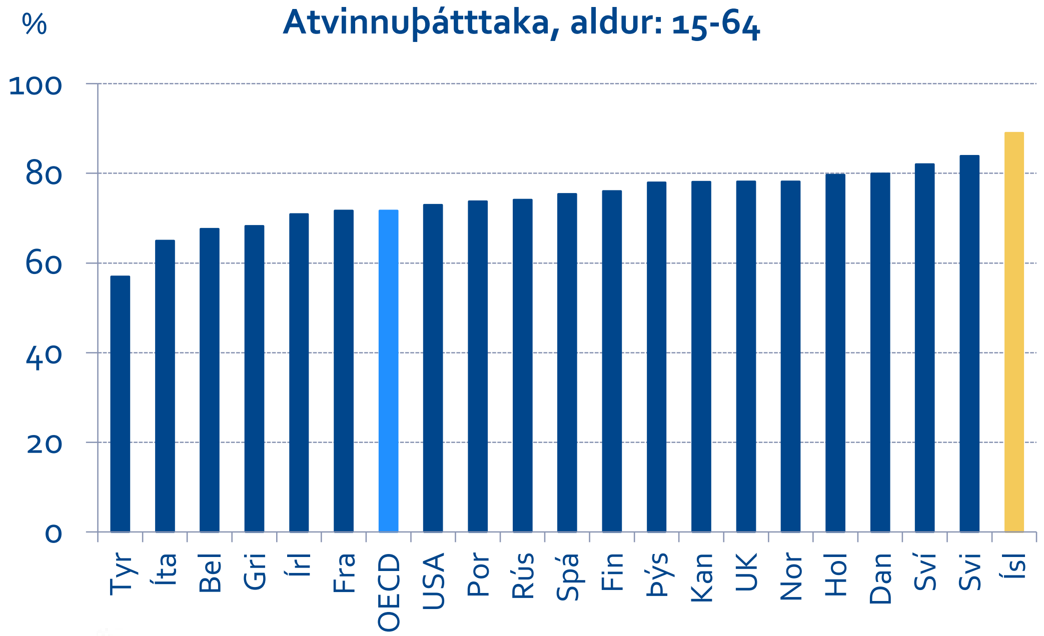

Heimild: OECD

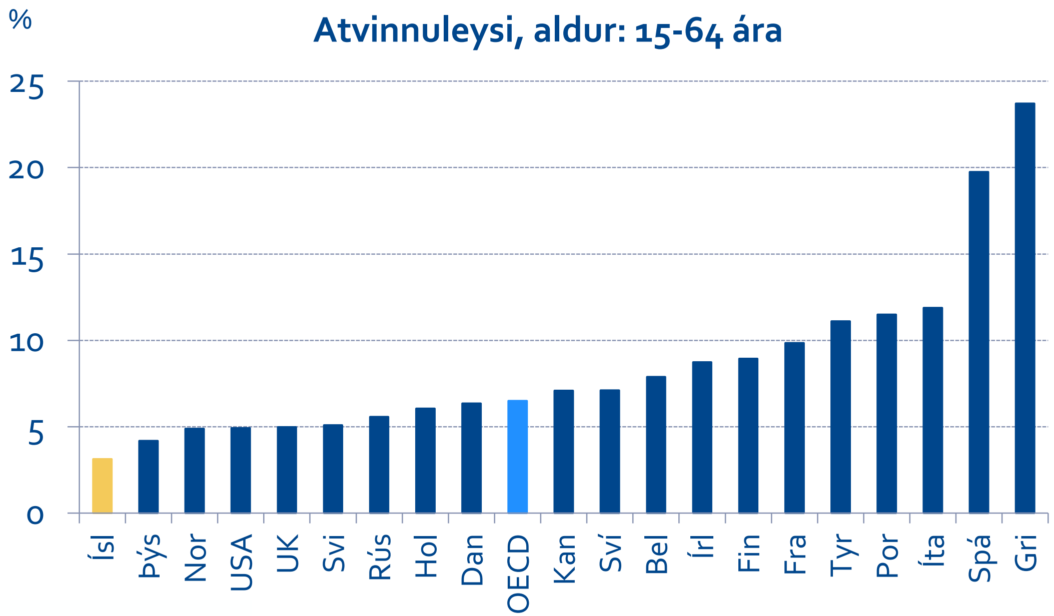

Heimild: OECD

Íbúar

- Fjöldi íbúa 1. janúar 2017: 338.349
- Lífslíkur (2016): Karlar: 80,7, konur: 83,7
- Erlendir ríkisborgarar (2017): 30.275, þar af 13.795 frá Póllandi
- Á fyrsta fjórðungi 2017 fluttu 1.790 erlendir ríkisborgarar til landsins en 620 frá því

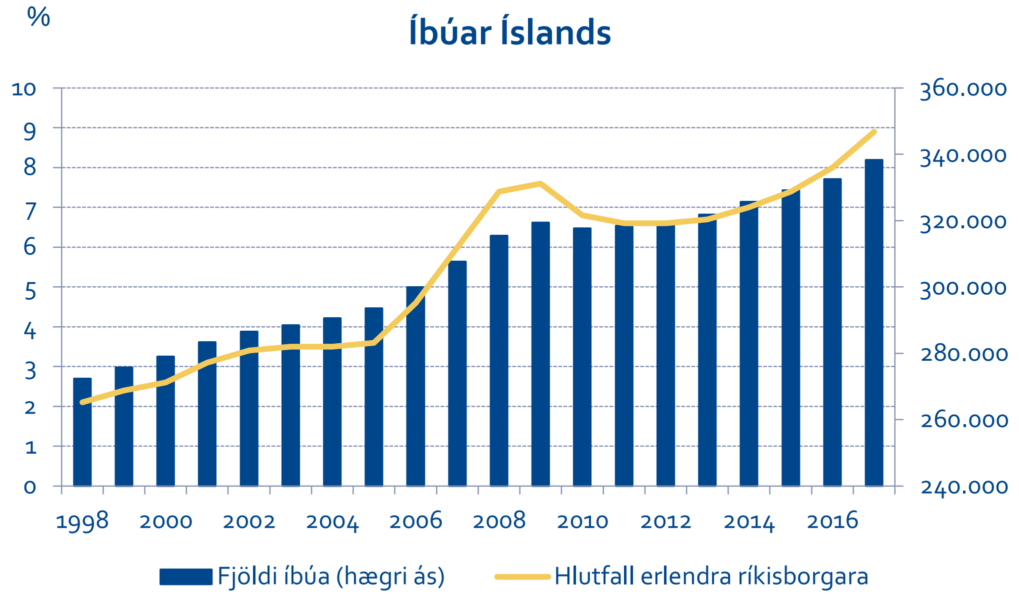

Heimild: Hagstofa Íslands

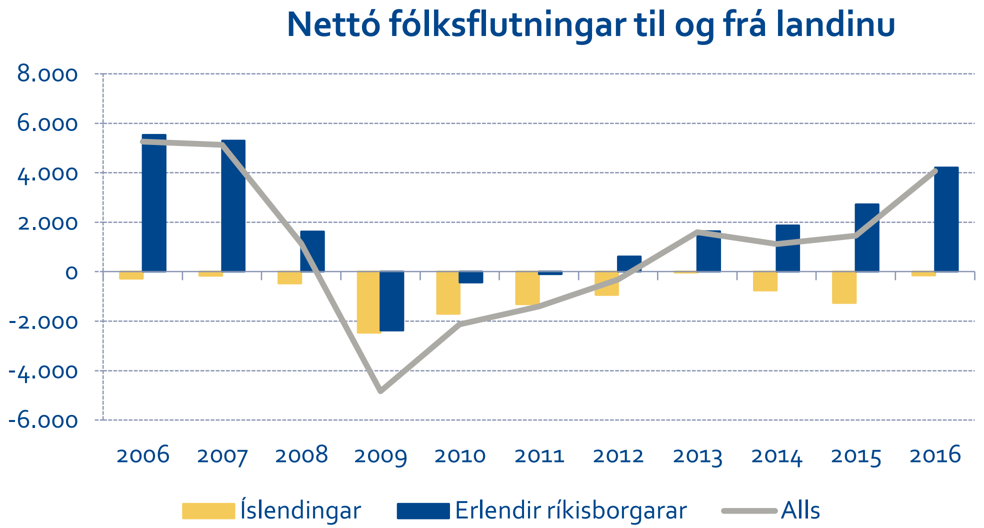

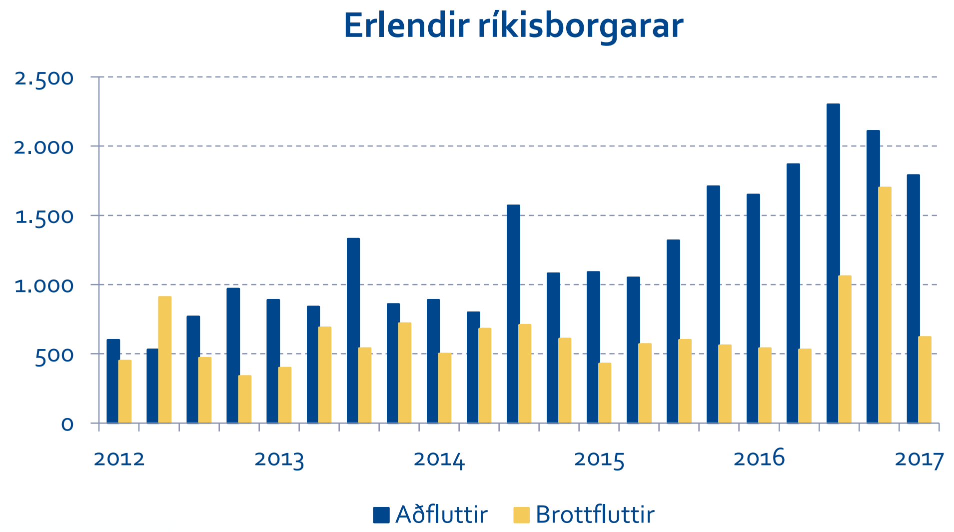

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Hagstofa Íslands

Einkaneysla

- Mikill vöxtur einkaneyslu frá árinu 2013
- Einkaneysla sem hlutfall af VLF er enn undir langtíma meðaltali
- Brottfarir Íslendinga frá Keflavíkurflugvelli hafa aukist, sérstaklega frá 2015
- Aukinn vöxtur í greiðslukortaveltu Íslendinga

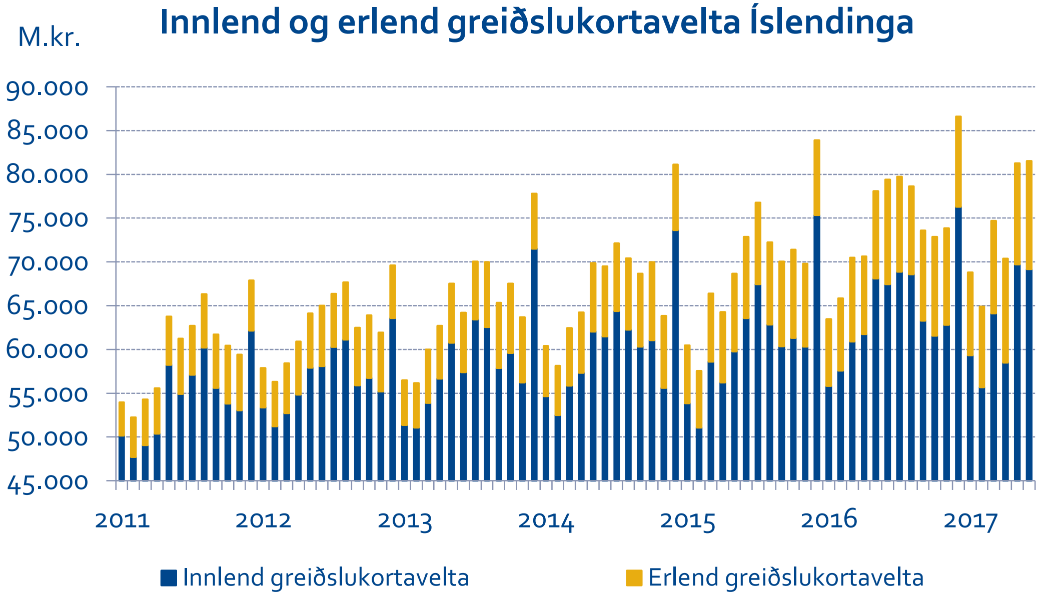

Heimild: Seðlabanki Íslands

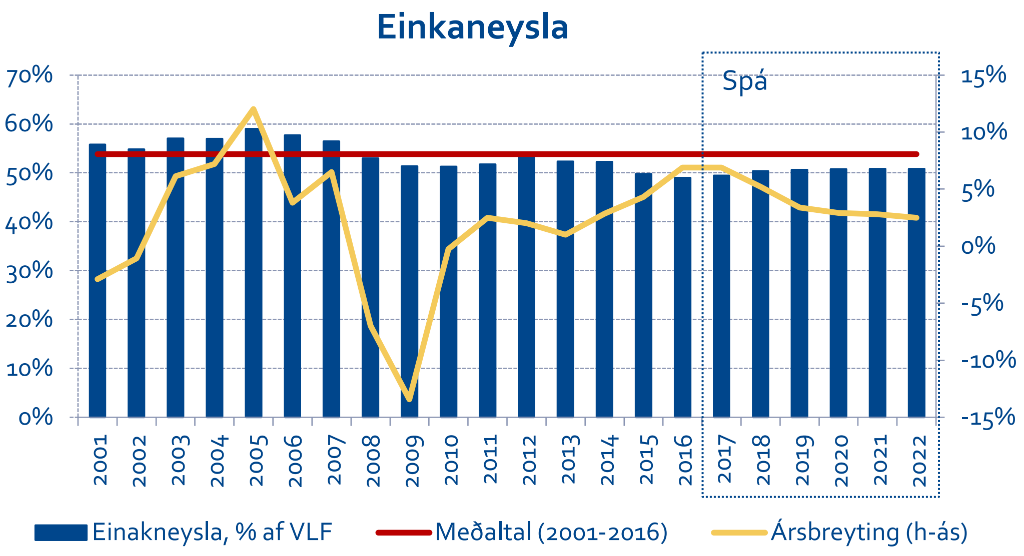

Heimild: Hagstofa Íslands

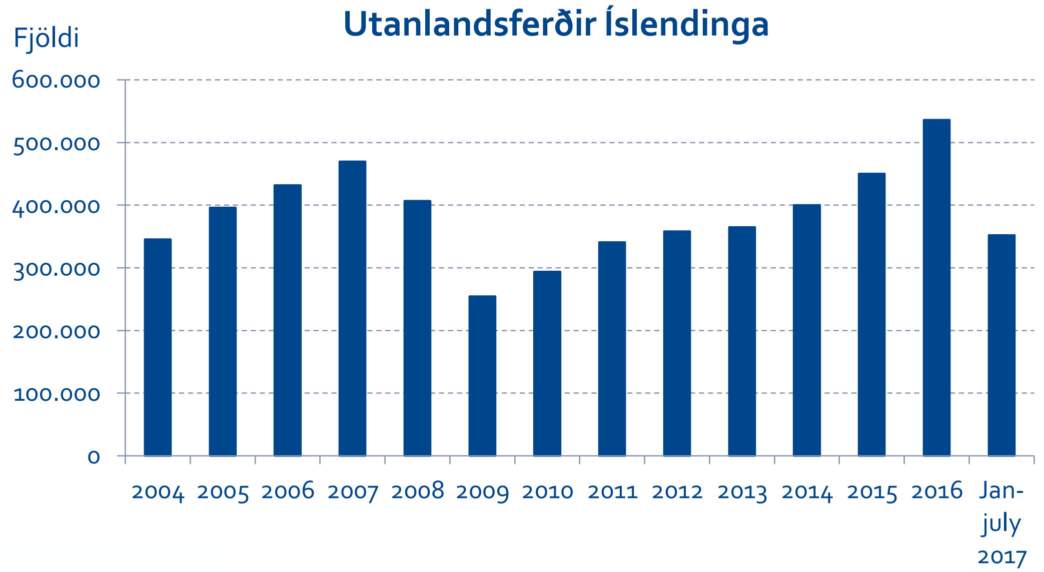

Heimild: Ferðamálastofa

Húsnæðismarkaður

- Velta á fasteignamarkaði hefur aukist og húsnæðisverð hefur hækkað umfram almennt verðlag
- Verð hefur hækkað verulega en nýbyggingar íbúðahúsnæðis hafa ekki getað annað eftirspurn vegna íbúafjölgunar og aukningar ferðaþjónustu
- Verð er nú hátt í sögulegu samhengi og virðist hafa hækkað umfram launavöxt á undanförnum mánuðum

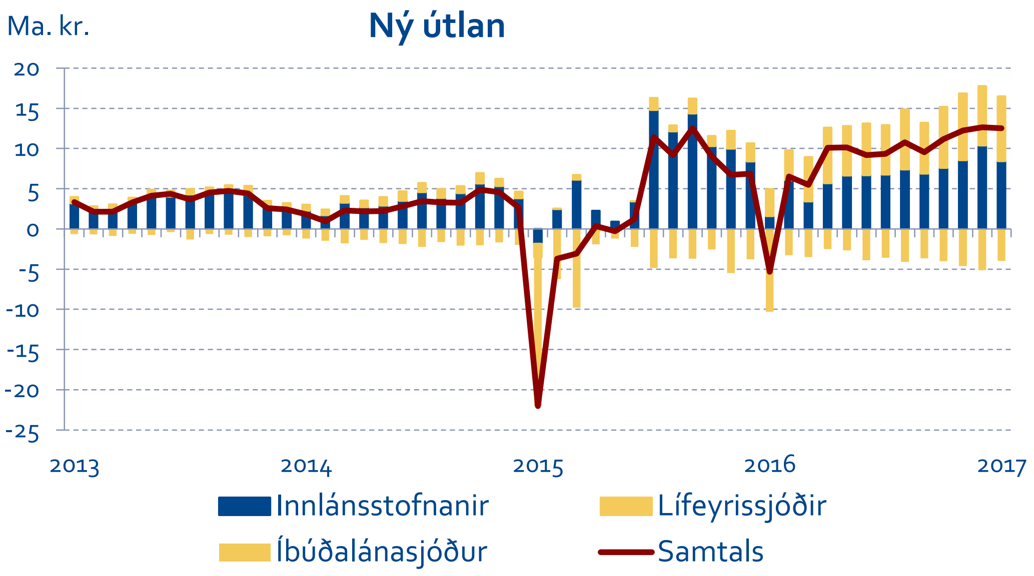

Heimild: Seðlabanki Íslands

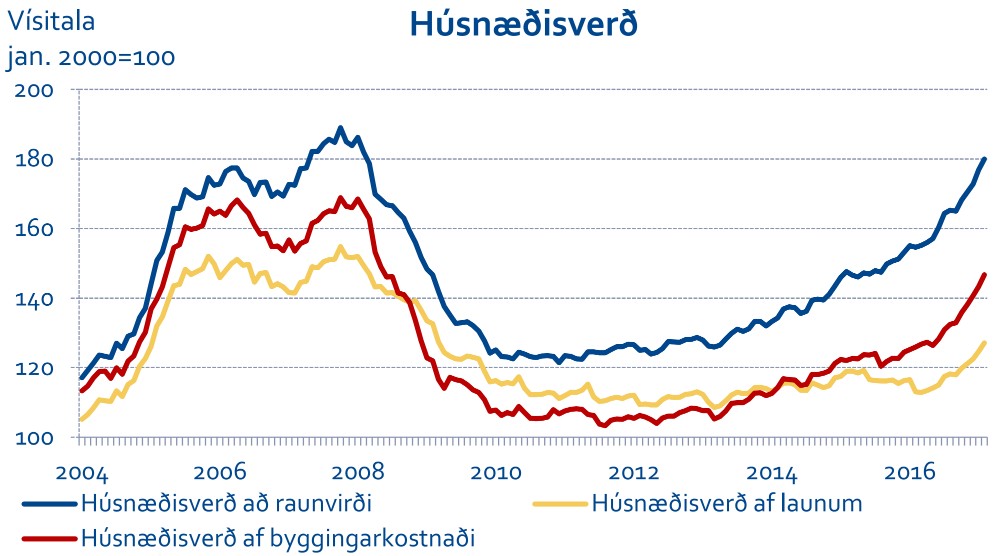

Heimild: Seðlabanki Íslands

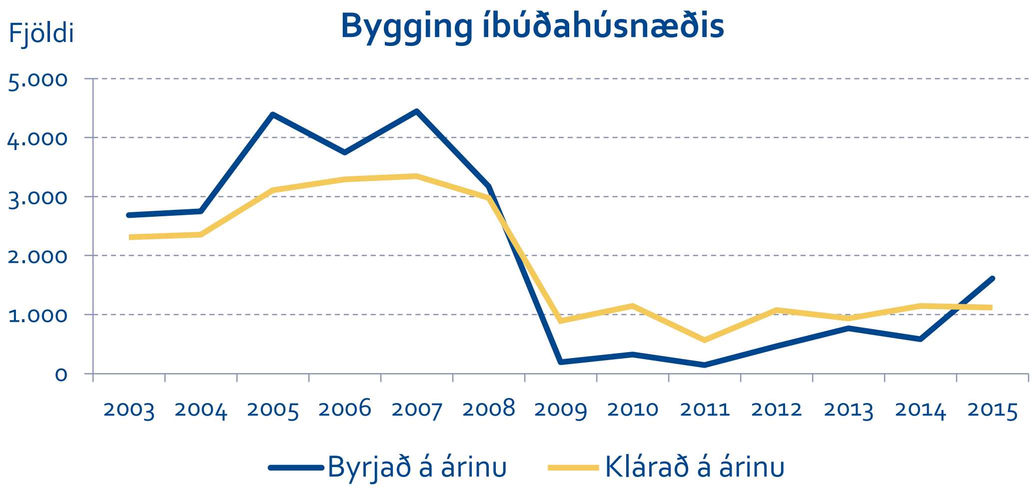

Heimild: Seðlabanki Íslands

Fjárfesting

- Atvinnuvegafjárfesting hefur hækkað sem hlutfall af VLF á síðustu tveimur árum
- Útlán til ferðaþjónustufyrirtækja hafa aukist verulega á undanförnum misserum í samræmi við aukna fjárfestingu í greininni
- Í lok ársins 2016 námu útlán til ferðaþjónustufyrirtækja 8,5% af lánum til einkageirans

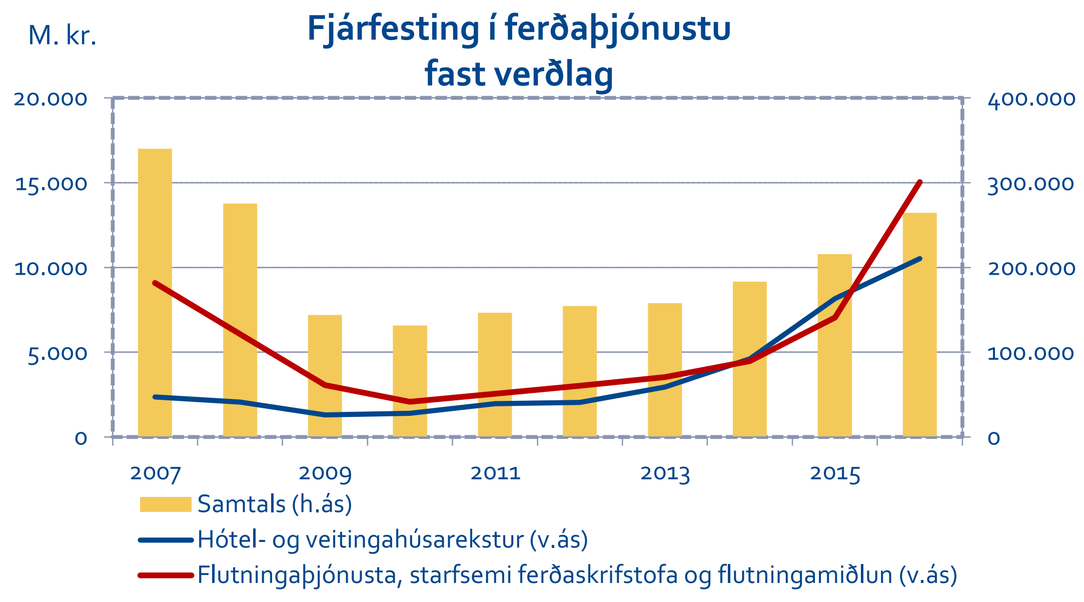

Heimild: Seðlabanki Íslands

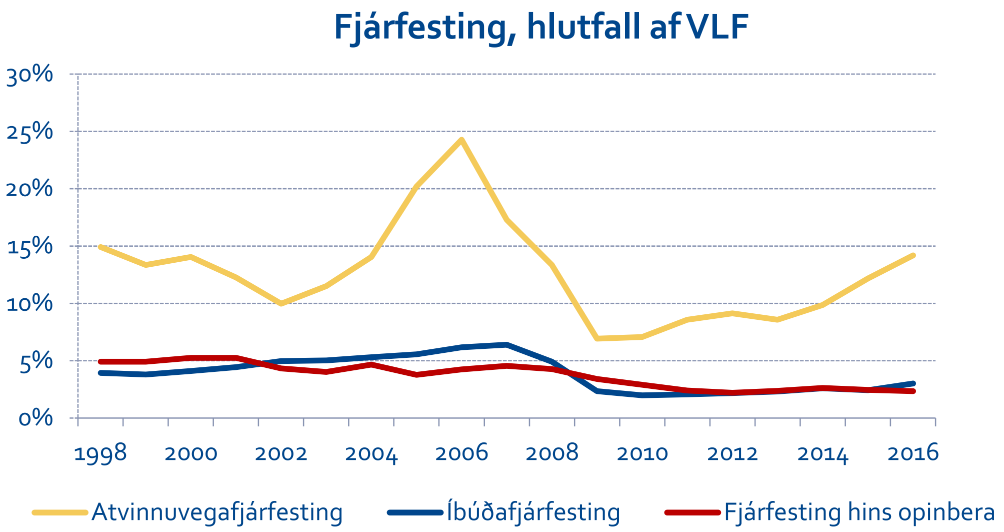

Heimild: Hagstofa Íslands

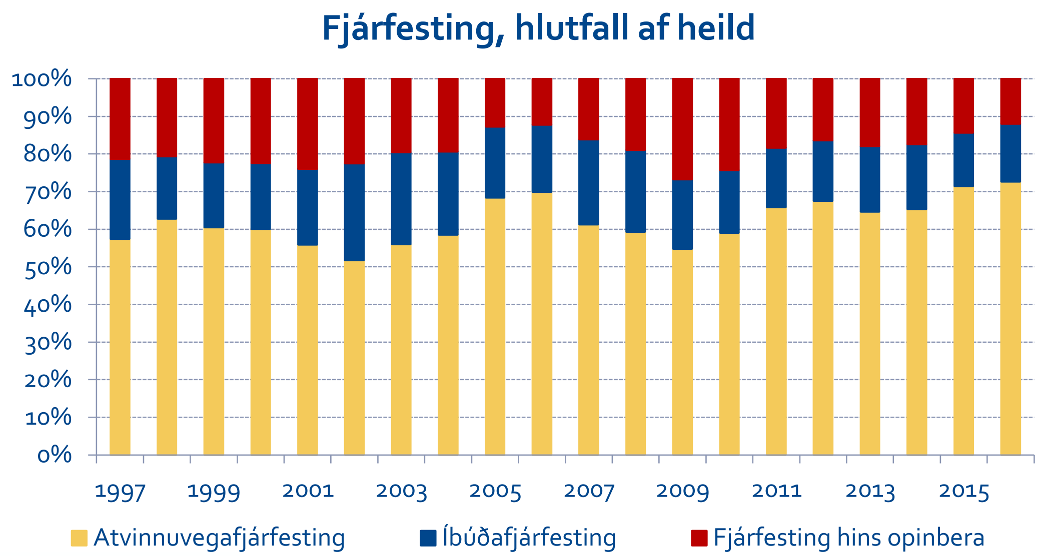

Heimild: Hagstofa Íslands

Ytri staða þjóðarbúsins

- Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð hefur hækkað verulega frá haustinu 2009. Hækkunin hefur haldið áfram og var raungengið á fyrsta ársfjórðungi 2017 um fimmtungi hærra en það hefur verið að meðaltali undanfarin 25 ár.
- Hækkun raungengis má rekja að mestu leyti til hækkunar á nafngengi krónunnar
- Hrein erlend staða þjóðarbúsins hefur batnað verulega og er nú jákvæð um 1,1% af VLF

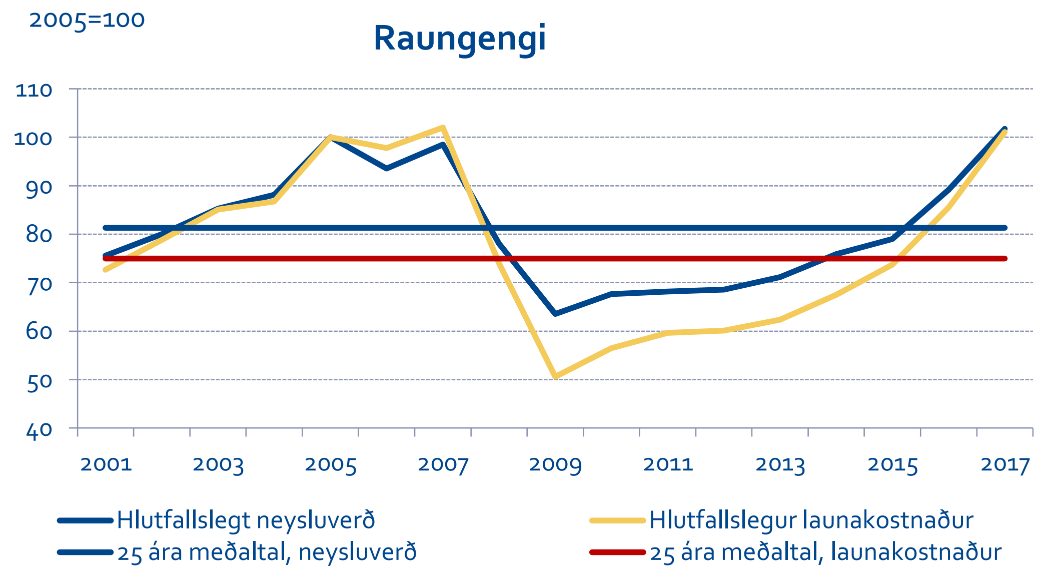

Heimild: Seðlabanki Íslands

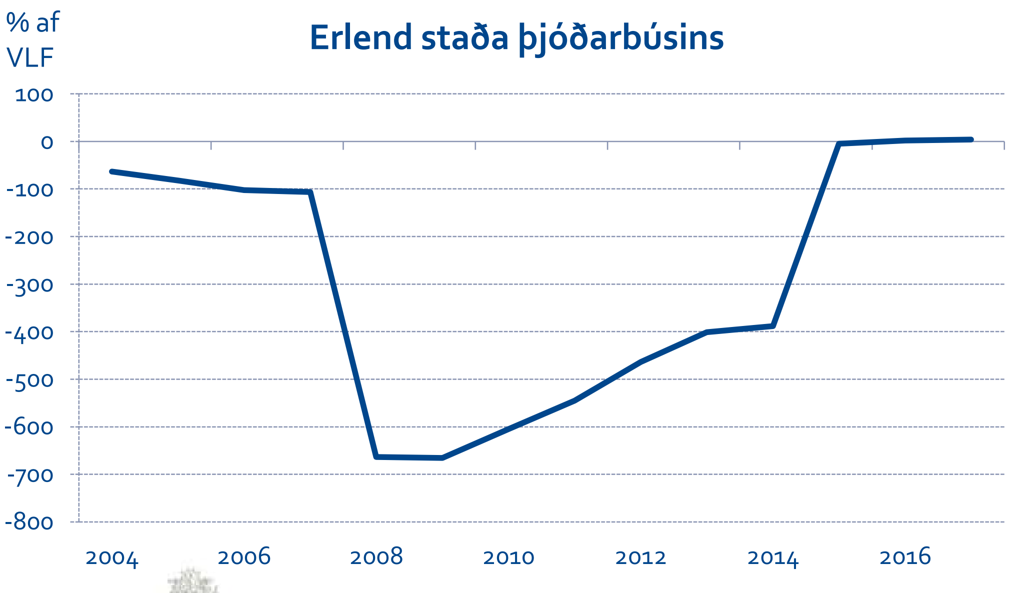

Heimild: Seðlabanki Íslands

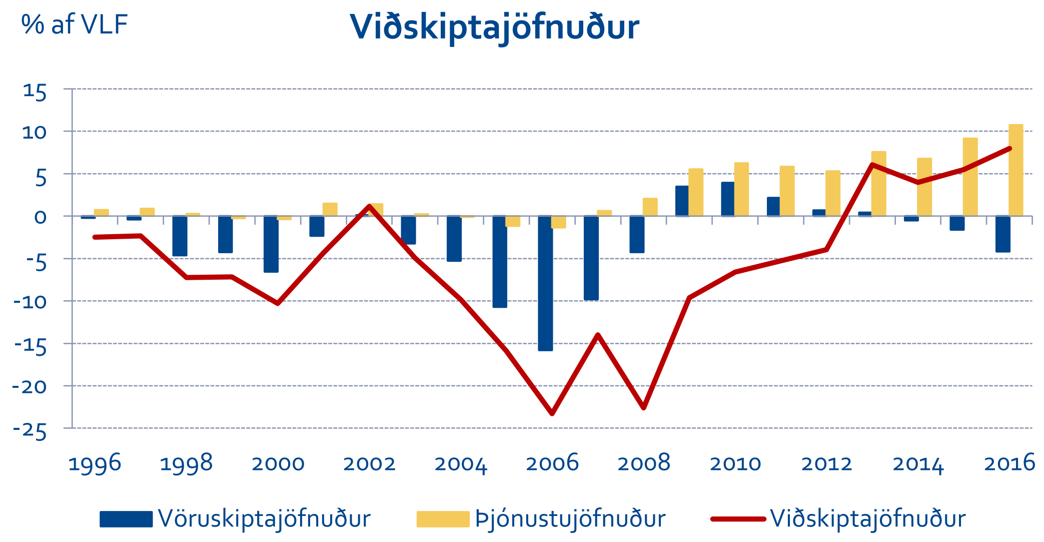

Heimild: Seðlabanki Íslands

Utanríkisviðskipti og viðskiptakjör

- Viðskiptakjör hafa batnað verulega og útflutningur vaxið hratt frá árinu 2013
- Hækkun gengis krónunnar stafar að miklu leyti af hröðum vexti ferðaþjónustu, betri viðskiptakjörum og bættri ytri stöðu þjóðarbúsins
- Útflutningur vöru og þjónustu hækkaði um 11% árið 2016
- Afgangur á vöru- og þjónustujöfnuði árið 2016 var 158,8 ma. kr.

2005 = 100

Útflutningsverð og viðskiptakjör

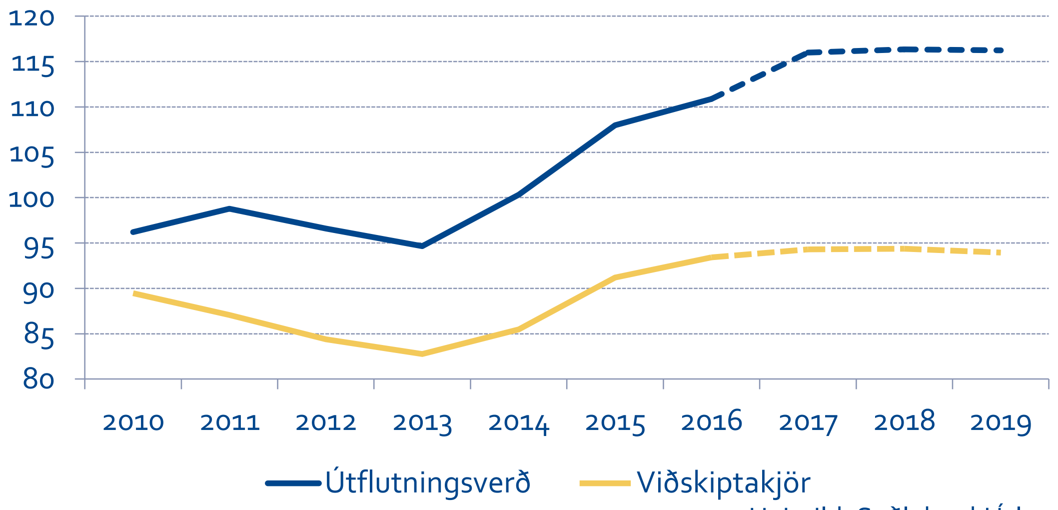

Heimild: Seðlabanki Íslands

M. kr.

Vöru- og þjónustujöfnuður, ársfj. tölur

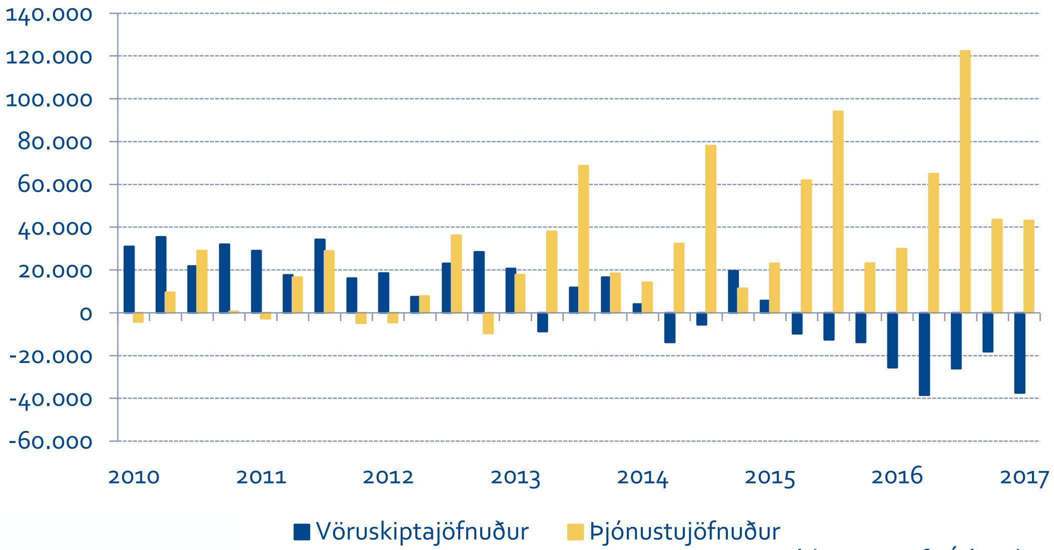

Heimild: Hagstofa Íslands

Heildarútflutningur vöru og þjónustu 2017, 1. ársfj.

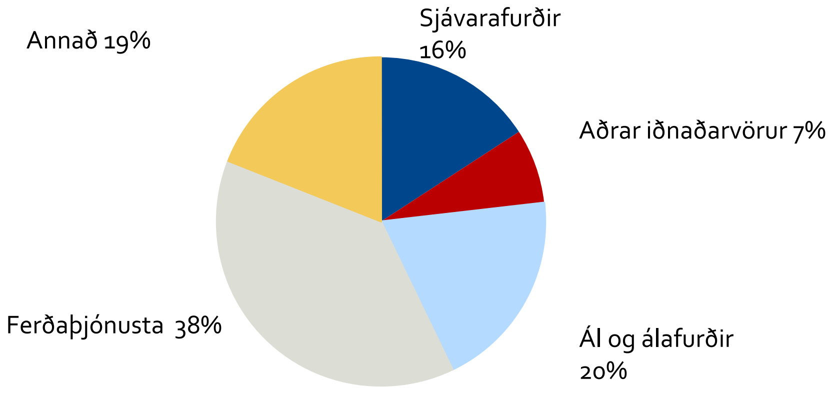

Heimild: Hagstofa Íslands

Skuldastaða heimila og fyrirtækja

- Heildarskuldir heimilanna halda áfram að lækka
- Skuldir heimila hafa ekki vaxið í samræmi við hækkun fasteignaverðs
- Skuldir heimila lækkuðu um 33 ma.kr. árið 2016 í tengslum við skuldalækkunarúrræði ríkisstjórnarinnar
- Útlán til fyrirtækja í ferðaþjónustu eru um 14% af heildarútlánum viðskiptabankanna.

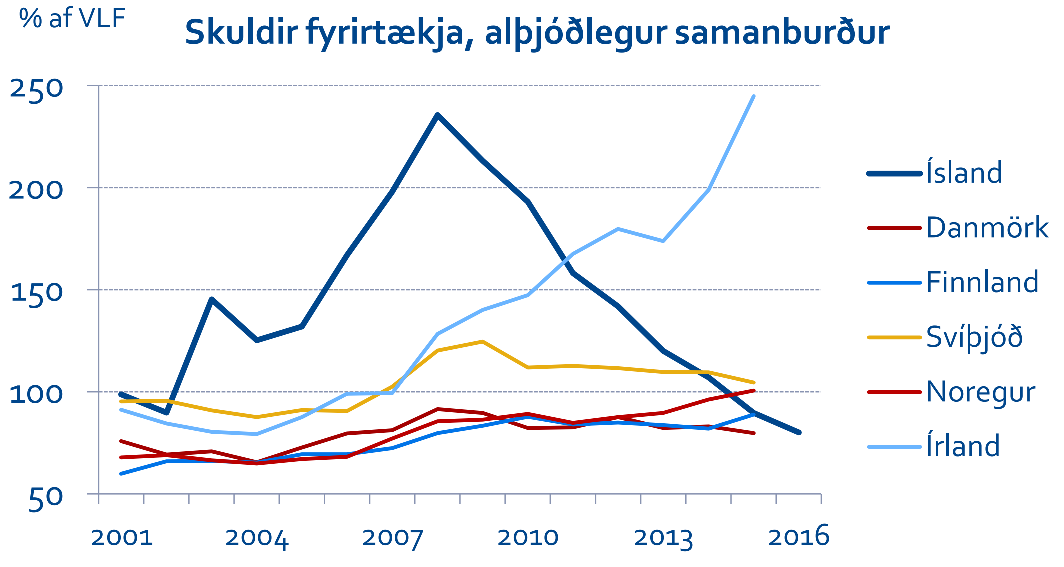

Heimild: Seðlabanki Íslands

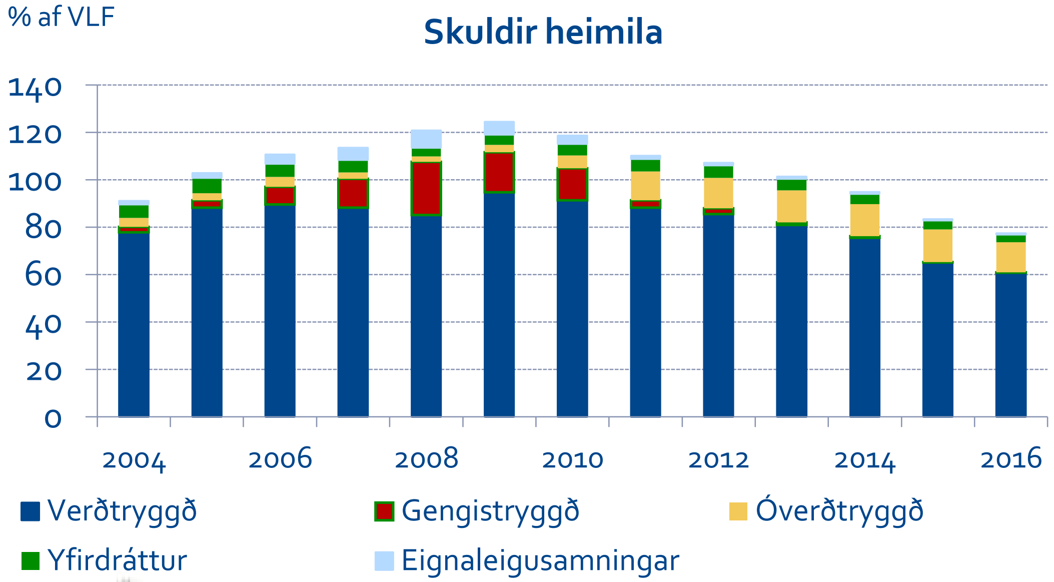

Heimild: Seðlabanki Íslands

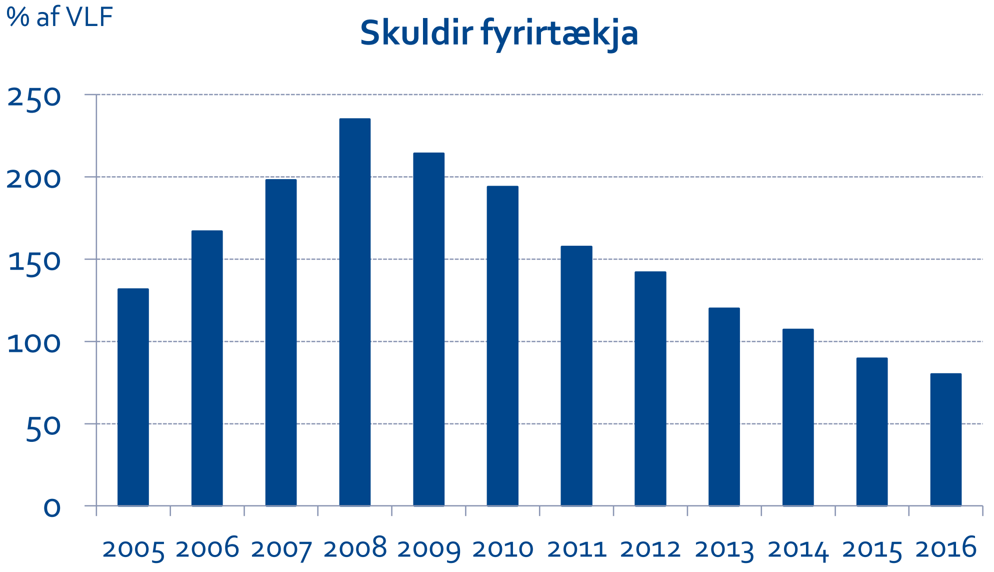

Heimild: Seðlabanki Íslands

Vinnumarkaður

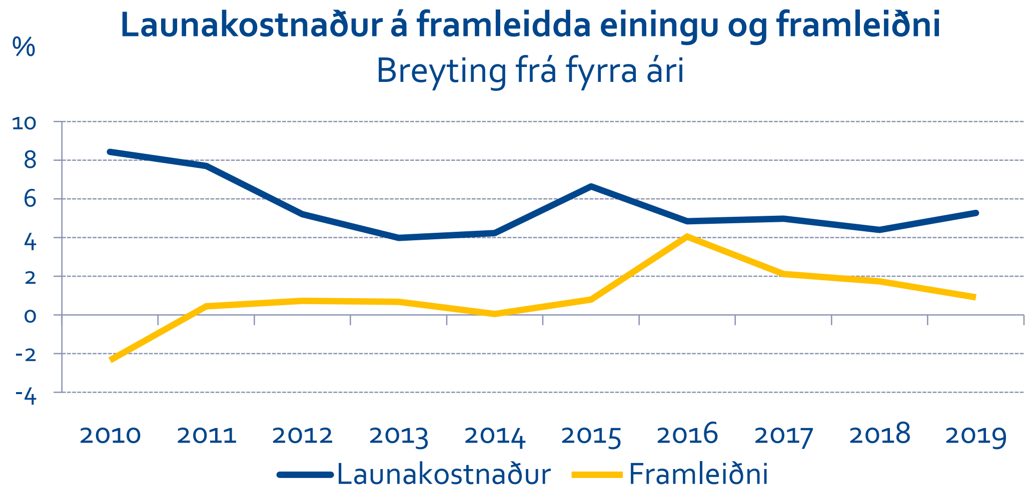

Heimild: Seðlabanki Íslands

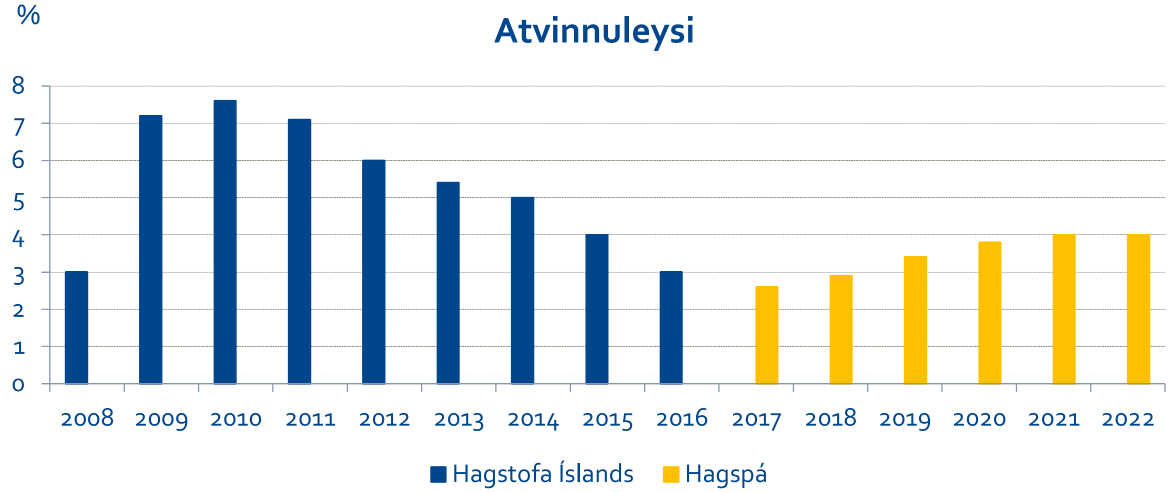

Heimild: Hagstofa Íslands

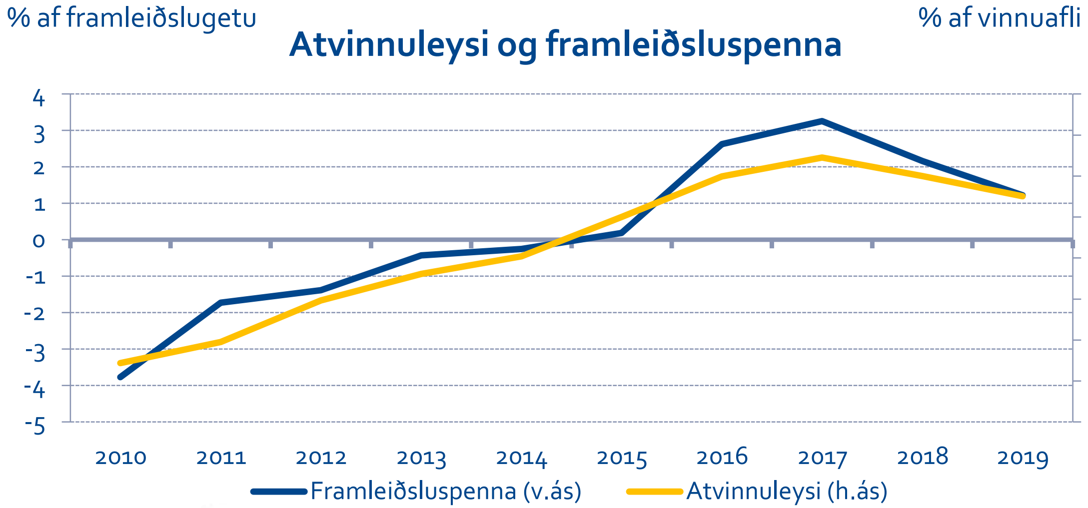

Heimild: Seðlabanki Íslands

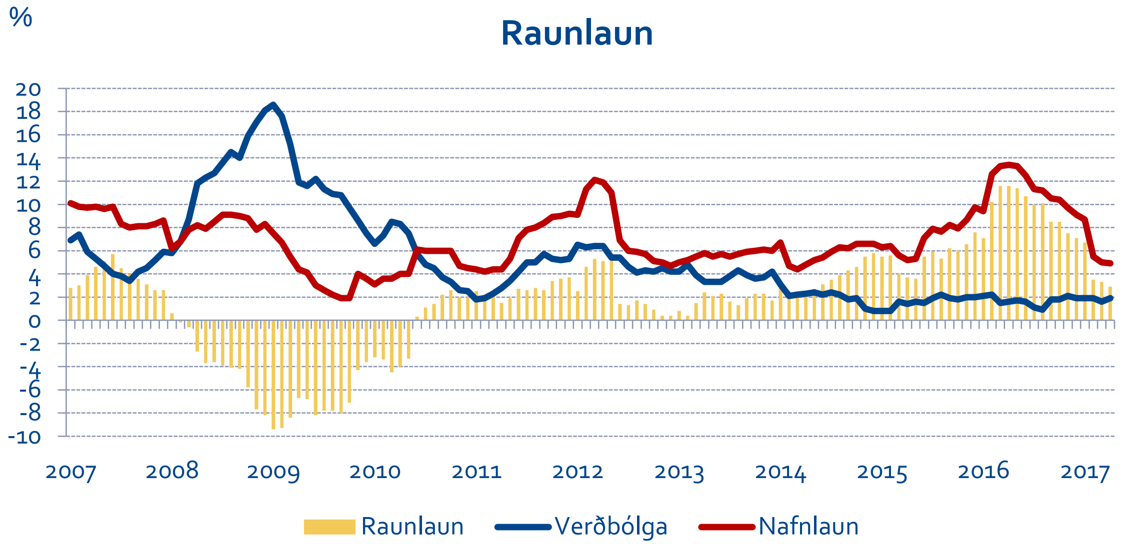

Heimild: Hagstofa Íslands

Vinnumarkaður

- Frá árinu 1996 voru flestir erlendir innflytjendur til Íslands pólskir ríkisborgarar, nema árið 2004, þegar portúgalskir ríkisborgarar voru fjölmennastir
- Í árslok 2016 voru 20.273 erlendir ríkisborgarar á vinnumarkaði, 10,3% af mannfjölda á vinnumarkaði

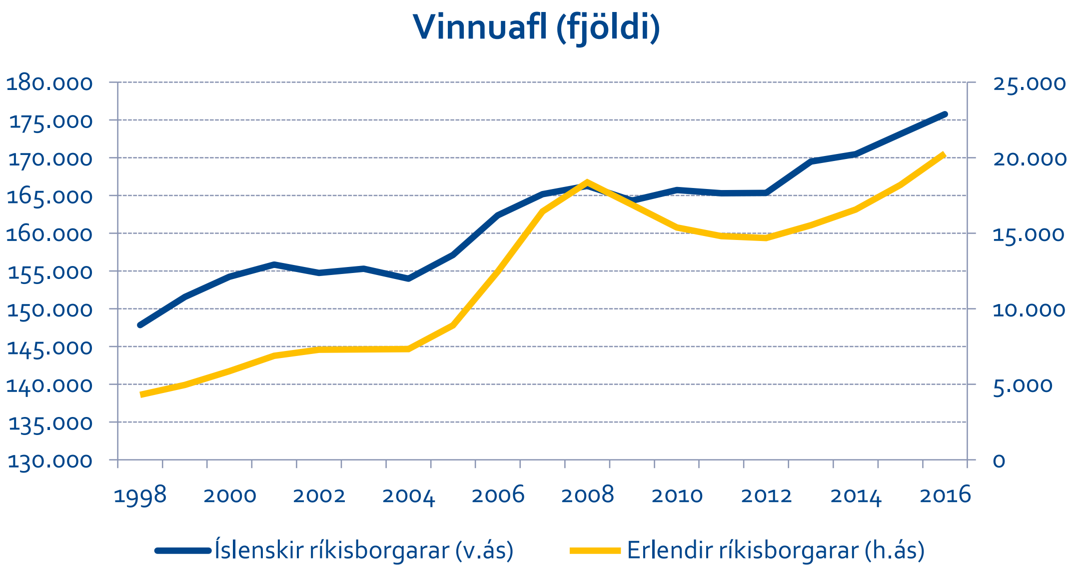

Heimild: Vinnumálastofnun

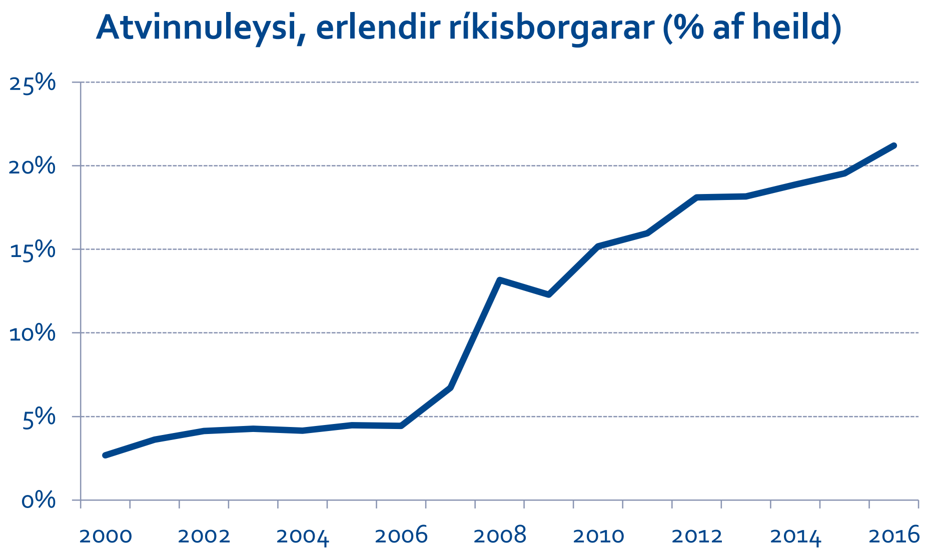

Heimild: Vinnumálastofnun

Gini-stuðullinn í ríkjum OECD

- Gini-stuðullinn er alþjóðlegur mælikvarði á tekjujöfnuð. Stuðullinn er frá 0, sem endurspeglar fullkominn jöfnuð (þegar allir hafa sömu tekjur) og 1, sem gefur til kynna fullkominn ójöfnuð.
- Síðustu 2 ár hefur Gini-stuðullinn verið lægstur á Íslandi af OECD ríkjunum

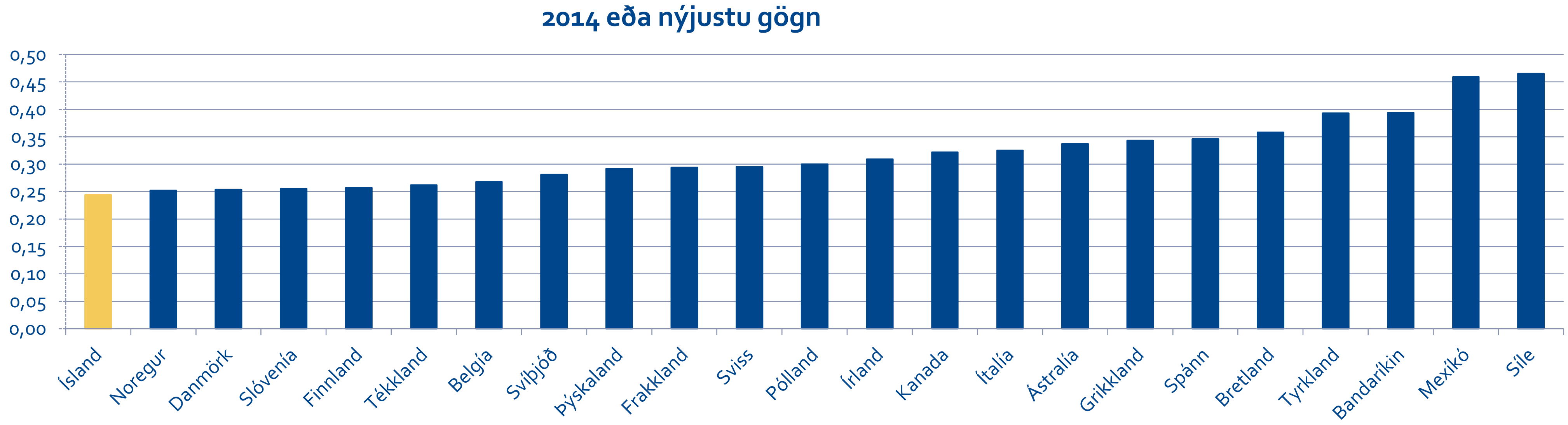

Heimild: OECD

Ferðaþjónusta

- Heildarfjöldi erlendra ferðamanna til Íslands var um 1,8 milljónir árið 2016. Það er 39% aukning frá 2015
- Á fyrstu 5 mánuðum ársins 2017 er aukningin 46,5%
- Meiri aukning yfir vetrarmánuðina
- Styrking krónunnar gæti stytt tímann sem ferðamenn dvelja á landinu og dregið úr neyslu þeirra

Erlendir ferðamenn í Leifsstöð 2016

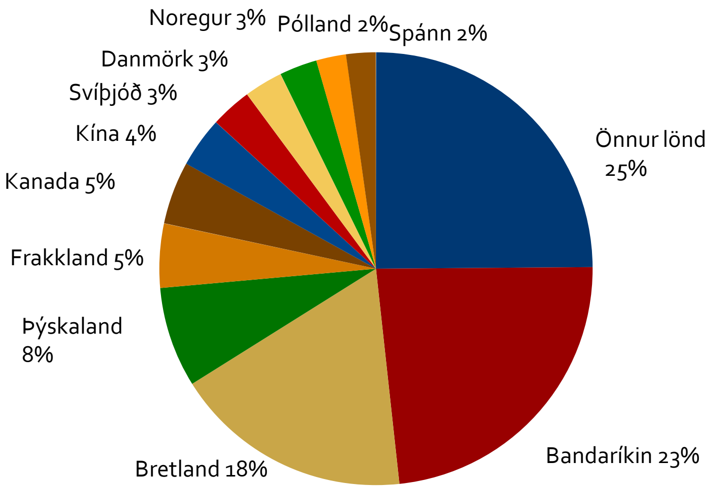

Heimild: Ferðamálastofa

Erlendir ferðamenn á Íslandi

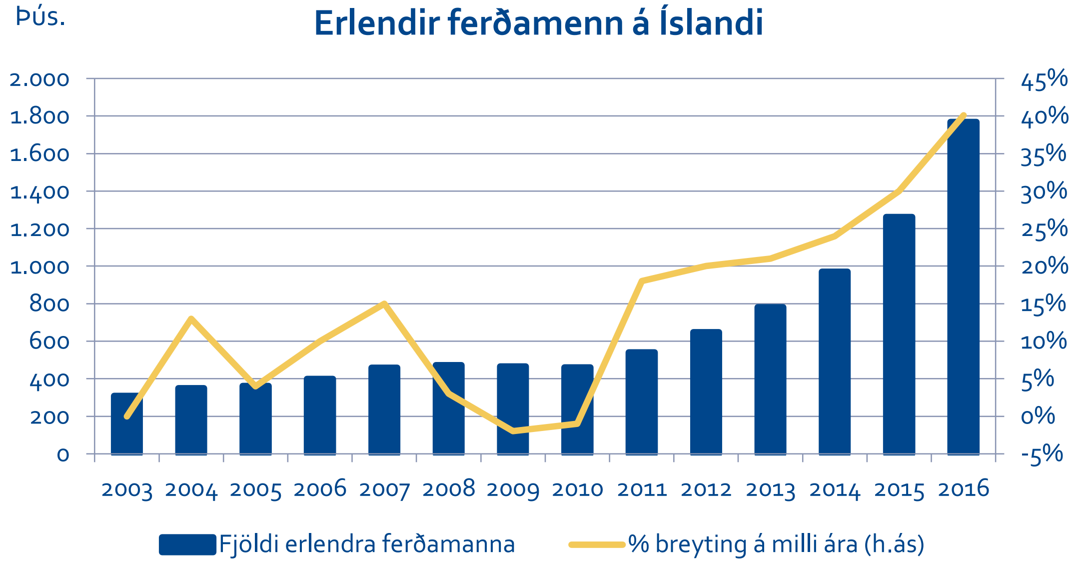

Heimild: Ferðamálastofa

Komur erlendra ferðamanna á Leifsstöð (mán. tölur)

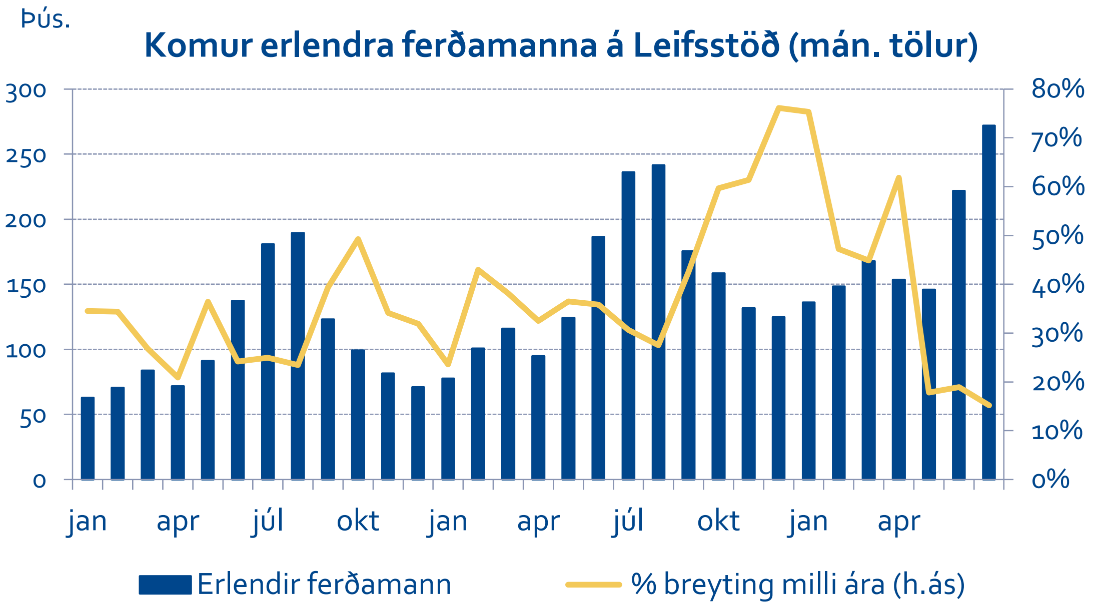

Heimild: Ferðamálastofa

Ferðaþjónusta

- Gistinætur á hótelum jukust um 6% í júní á milli ára.
- Á fyrstu 6 mánuðum ársins 2017 jókst fjöldi gistinátta um 18%
- Nýting gistirýmis er mikil, sérstaklega á höfuðborgarsvæðinu
- Kortavelta ferðamanna og fjöldi seldra gistinátta á hótelum hefur aukist ár frá ári undanfarin ár

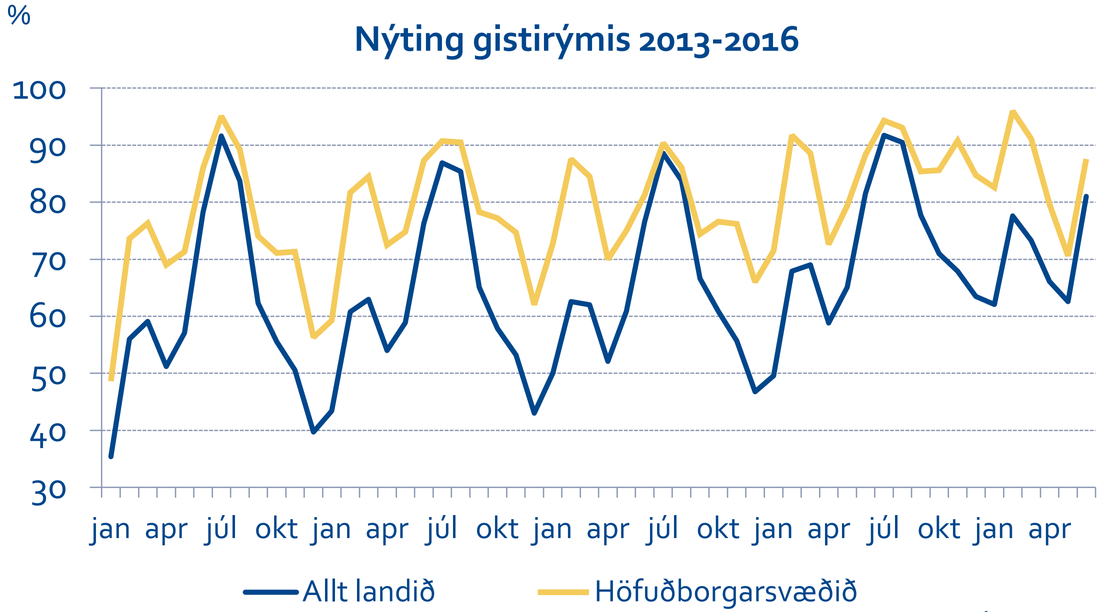

Heimild: Hagstofa Íslands

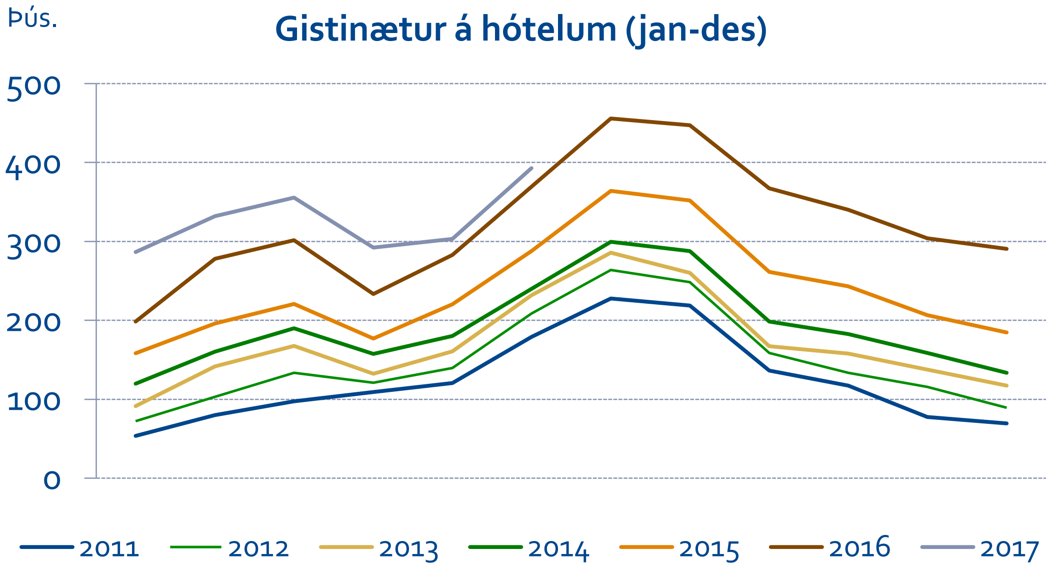

Heimild: Hagstofa Íslands

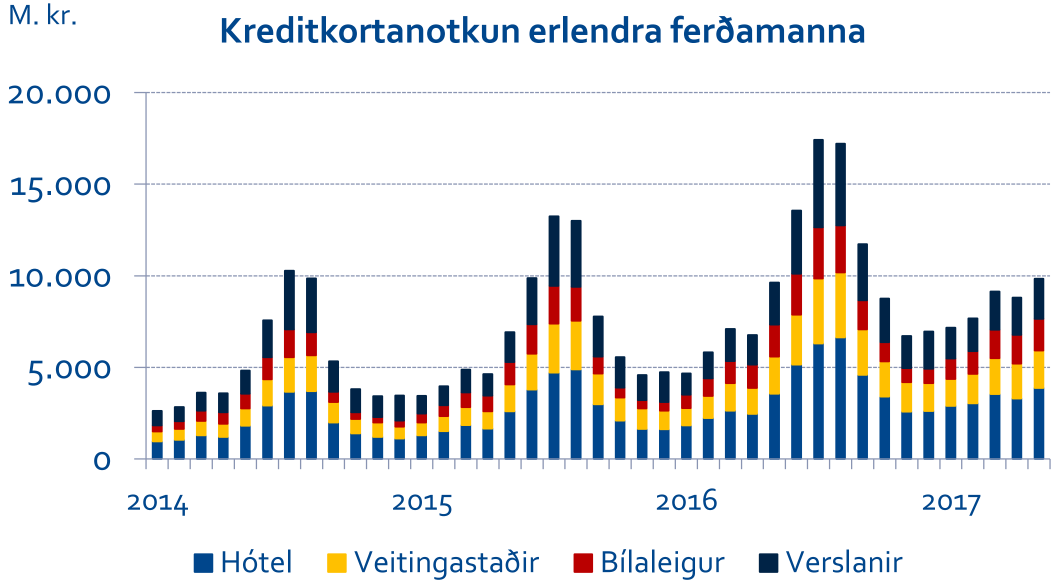

Heimild: Rannsóknarsetur verslunarinnar

Sjávarútvegur

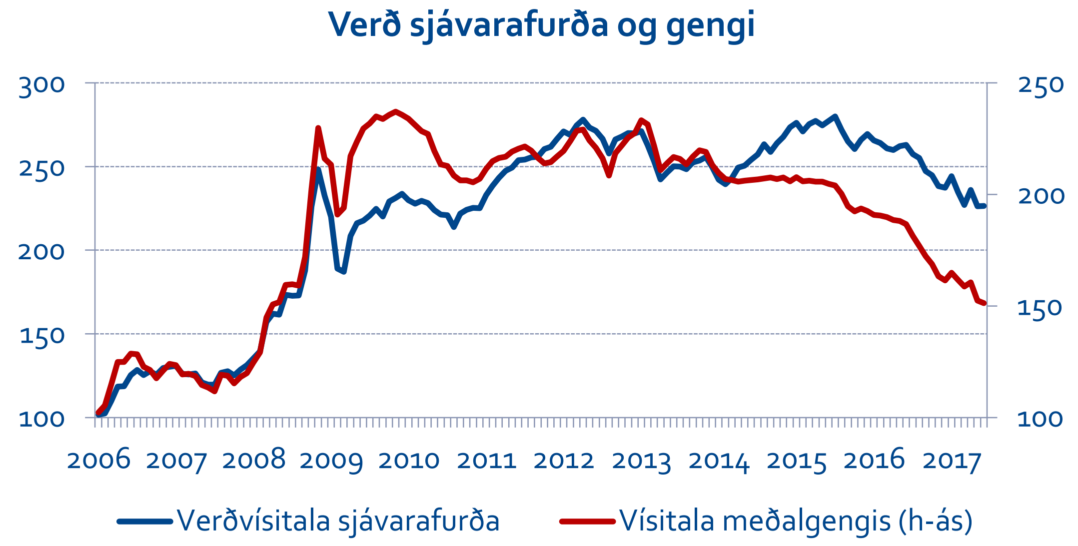

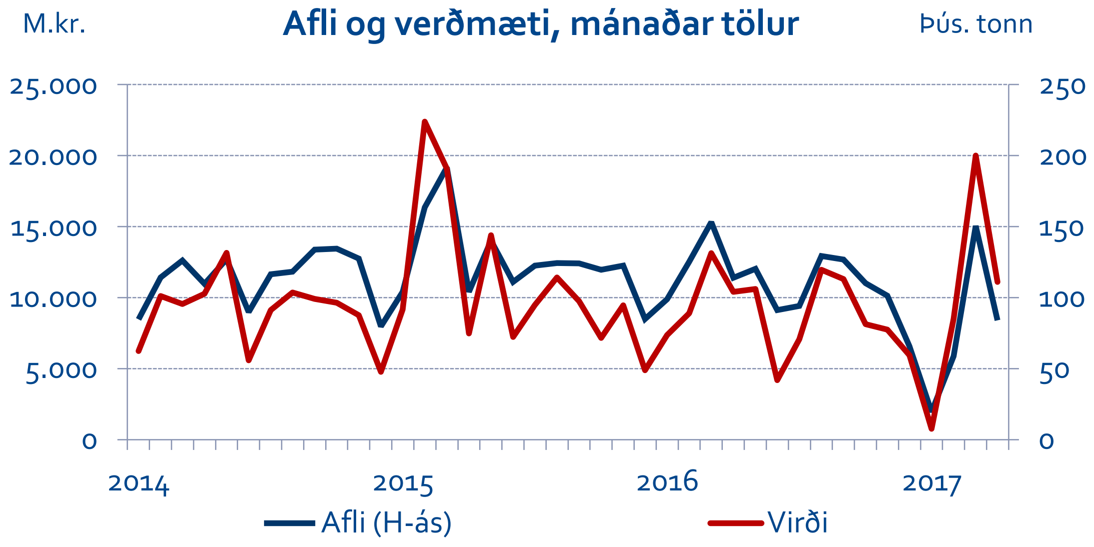

Heimild: Hagstofa Íslands

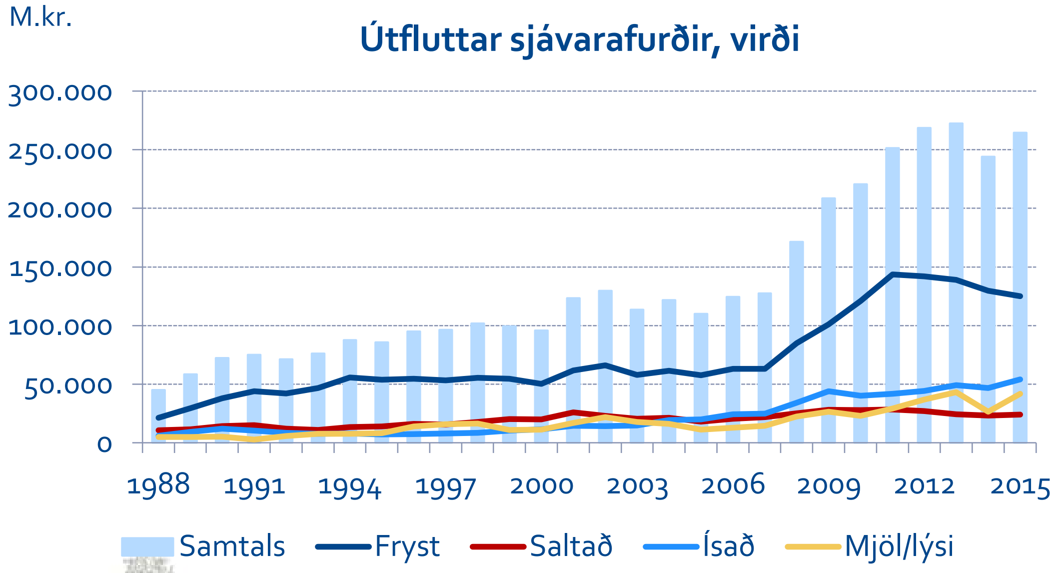

Heimild: Hagstofa Íslands

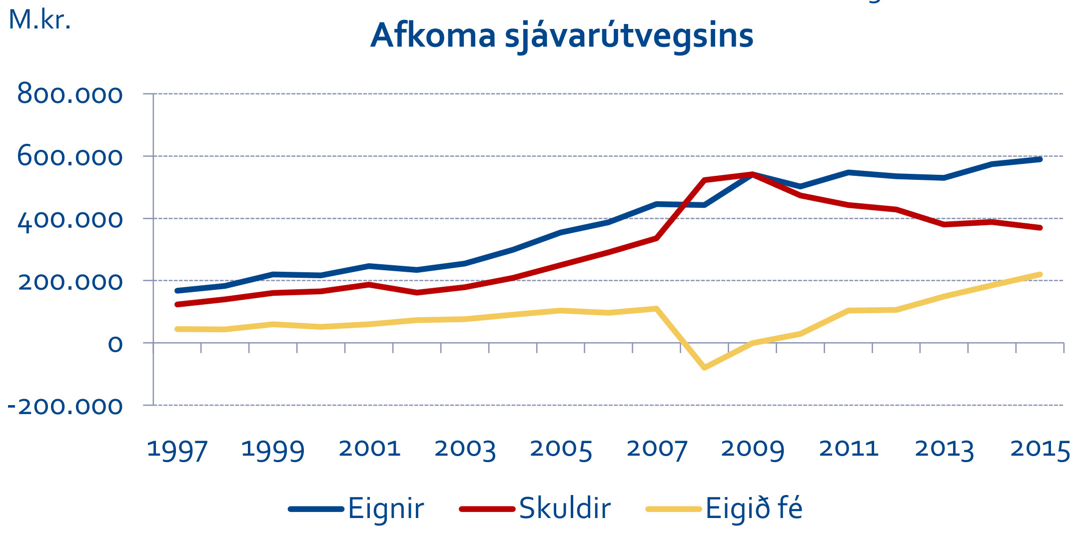

Heimild: Hagstofa Íslands

Álið

- Þrjú álver eru starfandi í landinu, Fjarðarál á Reyðarfirði, Alcan í Straumsvík og Century Aluminium á Grundartanga
- Útflutningur áls er um 20% af öllum útflutningi vöru og þjónustu frá landinu
- Álver á Íslandi kaupa um 72% allrar raforku á Íslandi

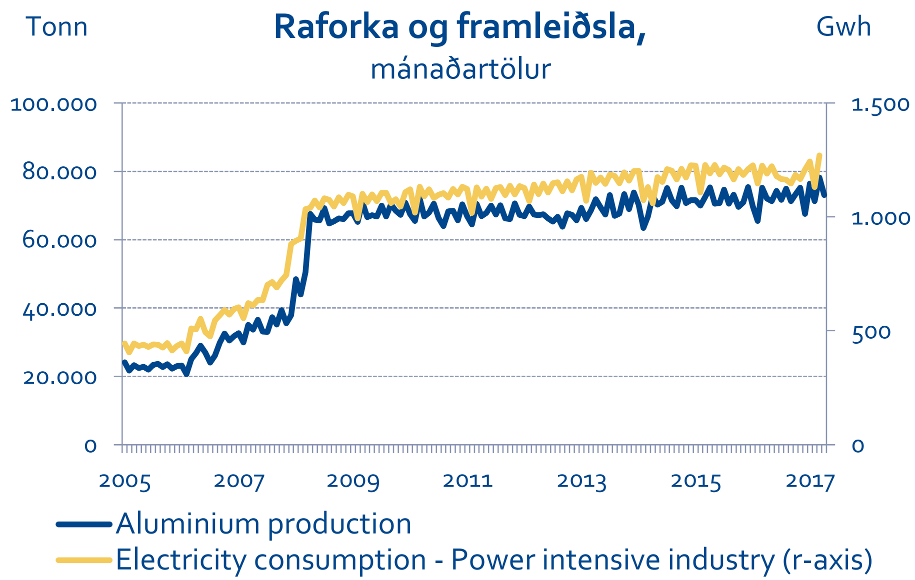

Heimild: Hagstofa Íslands

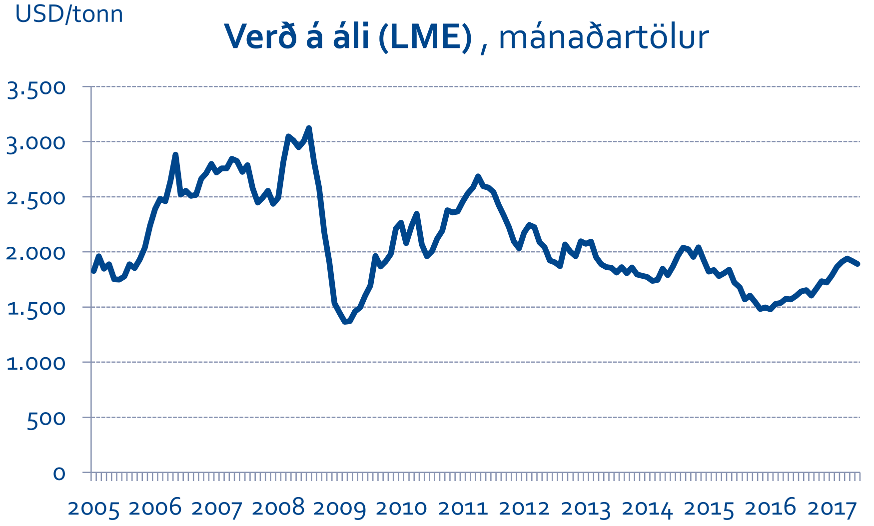

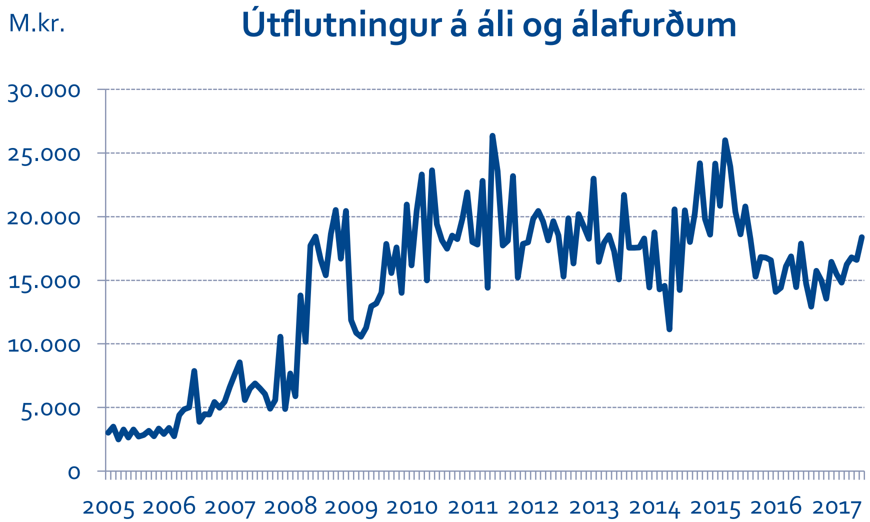

Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Hagstofa Íslands

Orkan

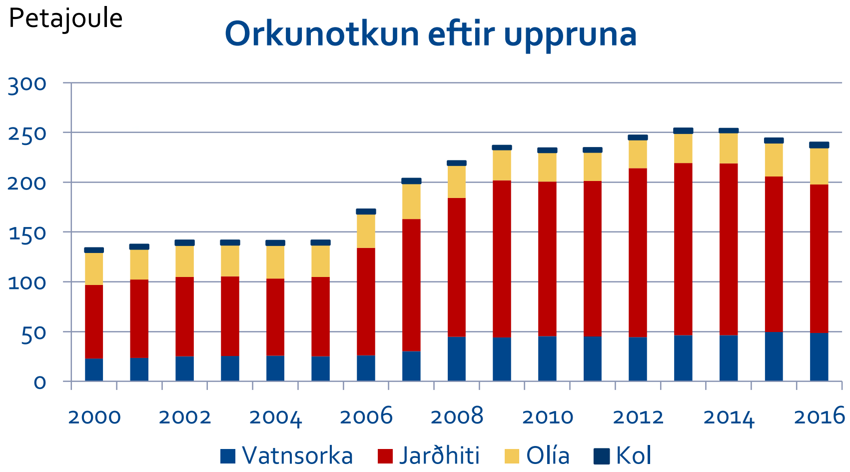

Heimild: Orkustonun

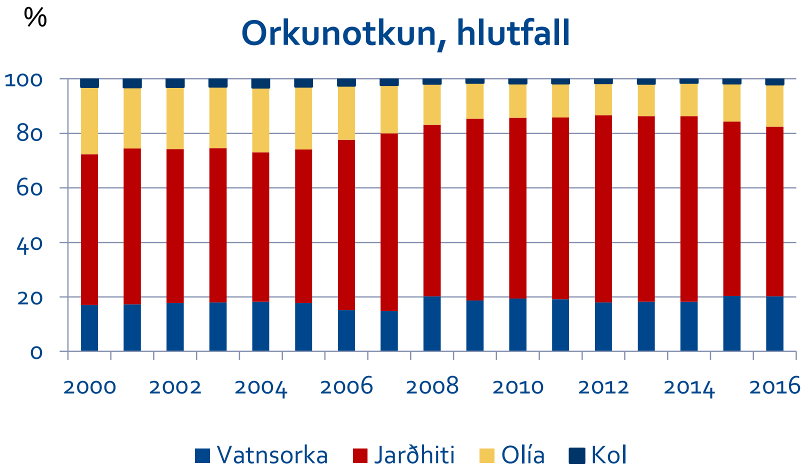

Heimild: Orkustofnun

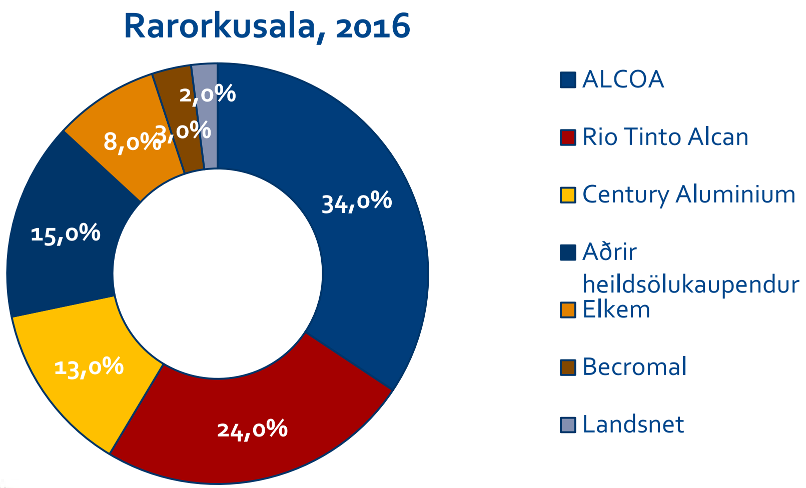

Heimild: Landsvirkjun

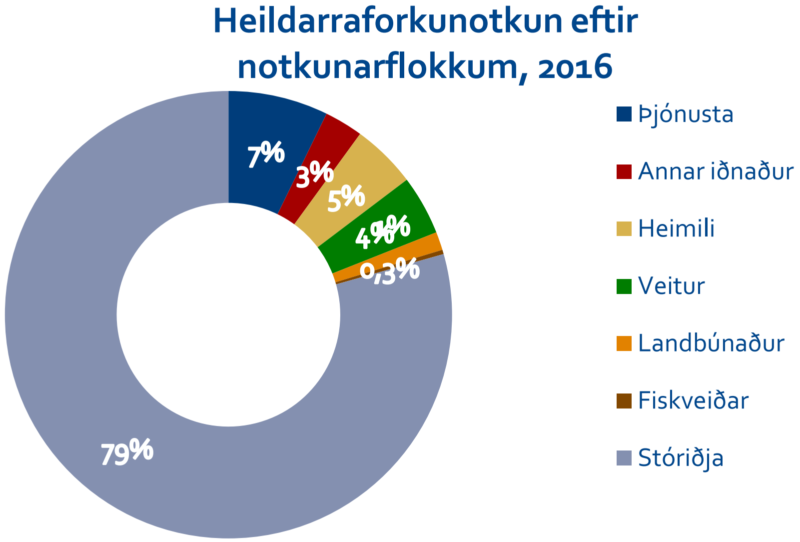

Heimild: Orkustofnun

Peningastjórn

- Peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands ákvað í maí að lækka vexti bankans um 0,25 prósentur.
- Meginvextir bankans, vextir á sjö daga bundnum innlánum, eru nú 4,75%.
- Seðlabankinn hefur dregið úr inngripum á gjaldeyrismarkaði í ljósi rúmrar forðastöðu enda er gengishækkunin talin endurspegla undirliggjandi efnahagsþróun.

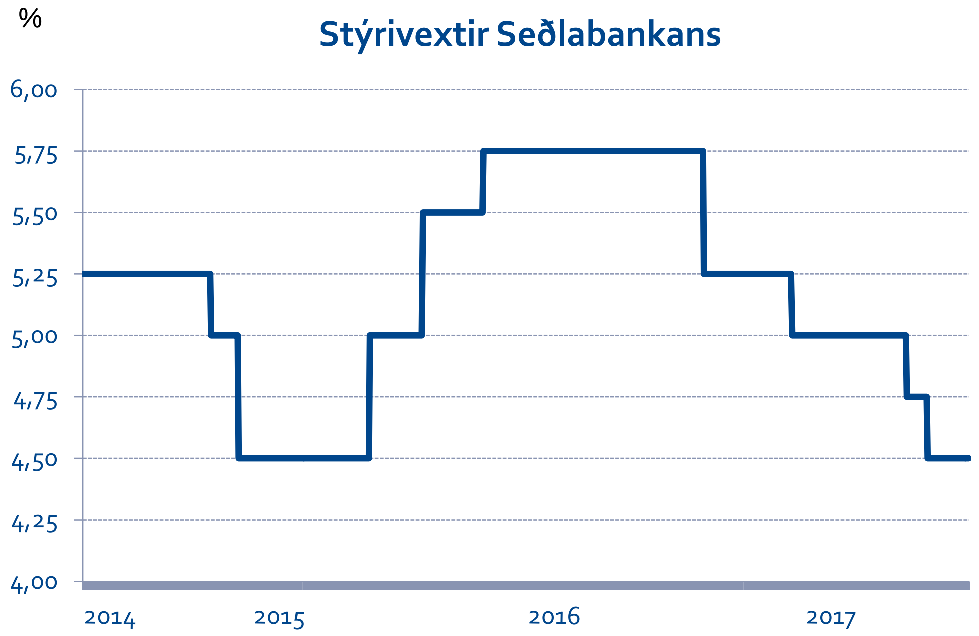

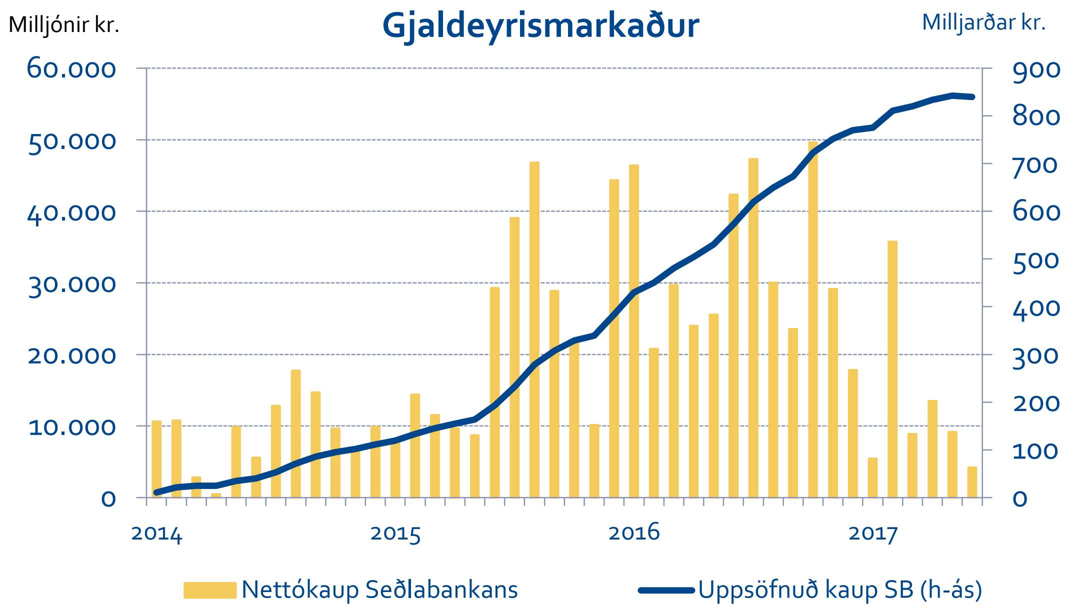

Heimild: Seðlabanki Íslands

Heimild: Seðlabanki Íslands

Gengið

- Seðlabankinn telur að það megi að mestu leyti rekja hækkun gengisins undanfarið ár til vaxtar ferðaþjónustu, mikils viðskiptakjarabata og stórbættrar ytri stöðu þjóðarbúsins.
- Hækkunin endurspeglar því aðlögun krónunnar að hærra jafnvægisraungengi fremur en innflæði í tengslum við vaxtamunarviðskipti.

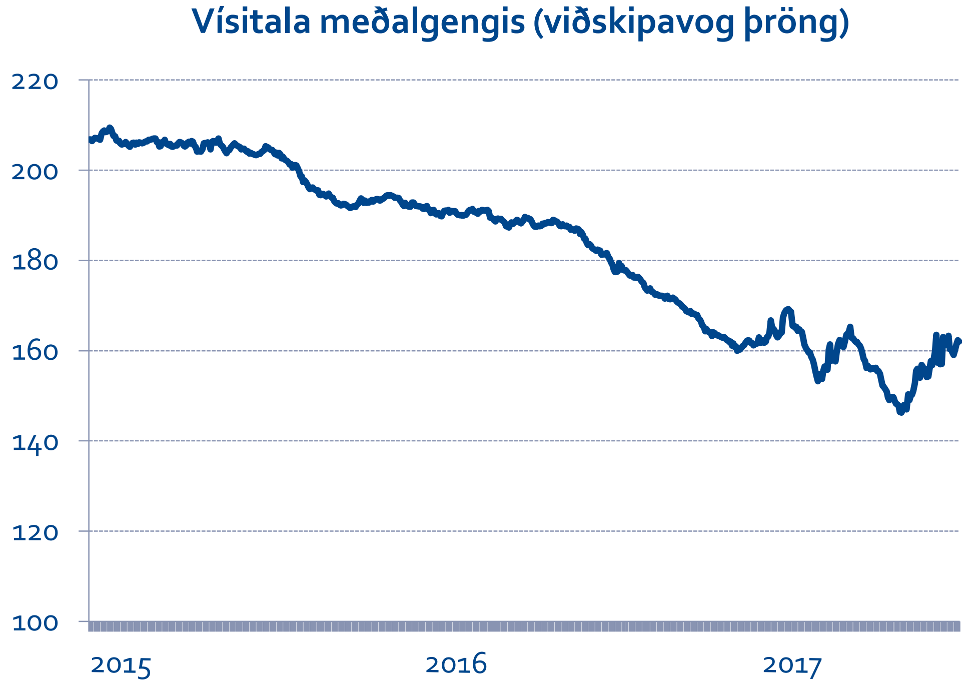

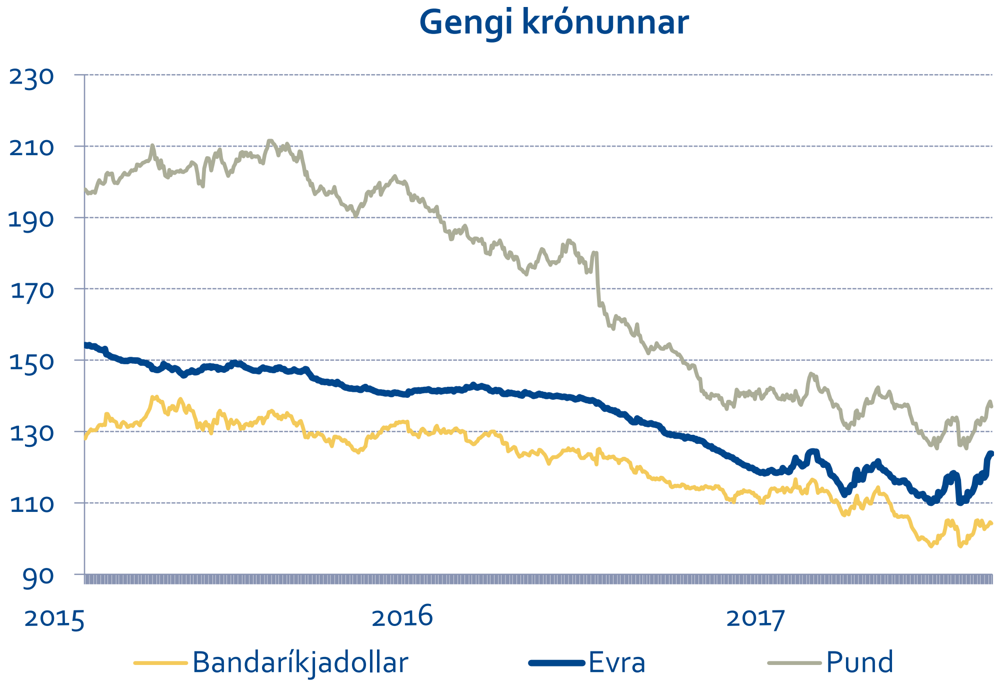

Heimild: Seðlabanki Íslands

Heimild: Seðlabanki Íslands

Vextir

- Munur langtímavaxta í Bandaríkjunum og Bretlandi hefur aukist og hefur ekki verið jafn mikill frá árinu 1980.
- Áfram er búist við að það dragi í sundur í þróun vaxta í þróuðum ríkjum.
- Ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra skuldabréfa hefur lækkað
- Lækkun skuldabréfavaxta virðist endurspegla lægri verðbólguvæntingar markaðsaðila og væntingar þeirra um lægri vexti Seðlabankans.

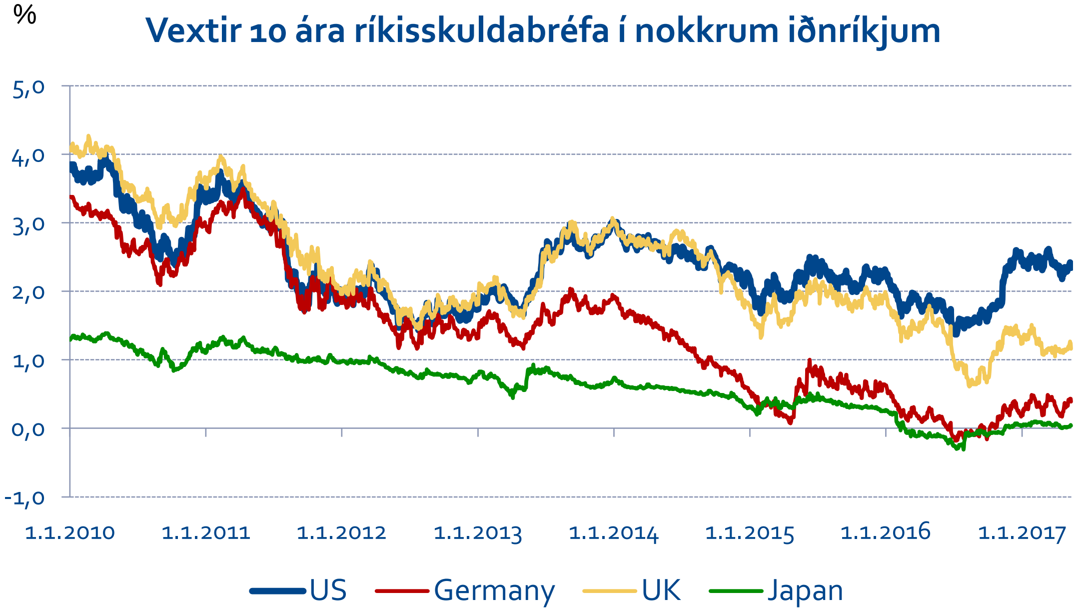

Heimild: Seðlabanki Íslands

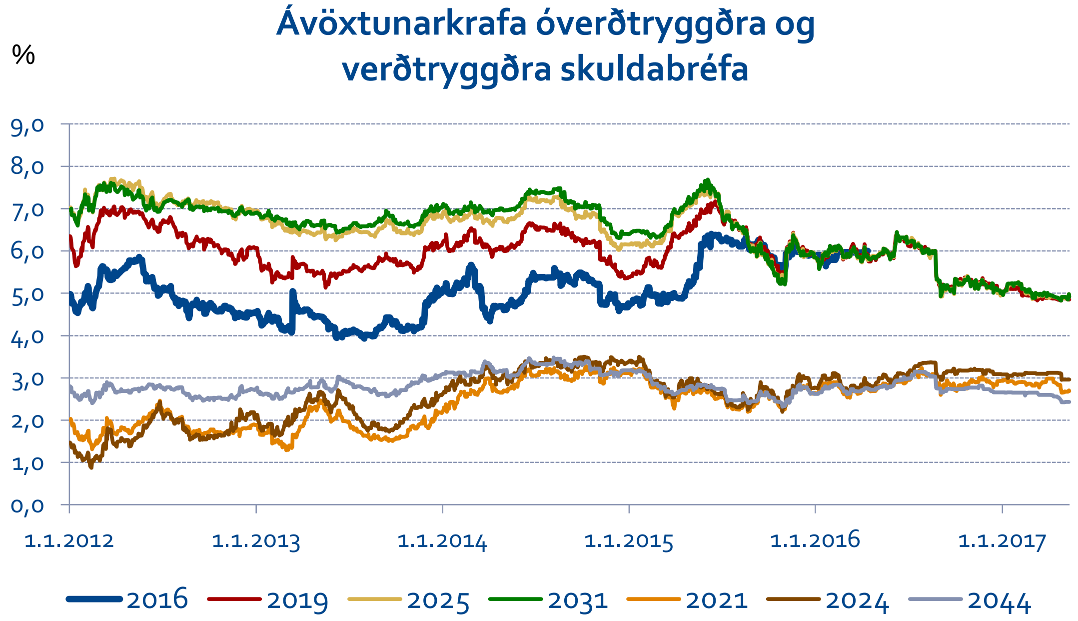

Heimild: Seðlabanki Íslands

Viðskiptabankar

- Fjármálakerfið stendur vel um þessar mundir, eiginfjárhlutföll eru há, lausafjárstaða góð og vanefndir með minnsta móti þar sem staða lántakenda er sterk. Bankarnir eru því vel í stakk búnir til að mæta áföllum.

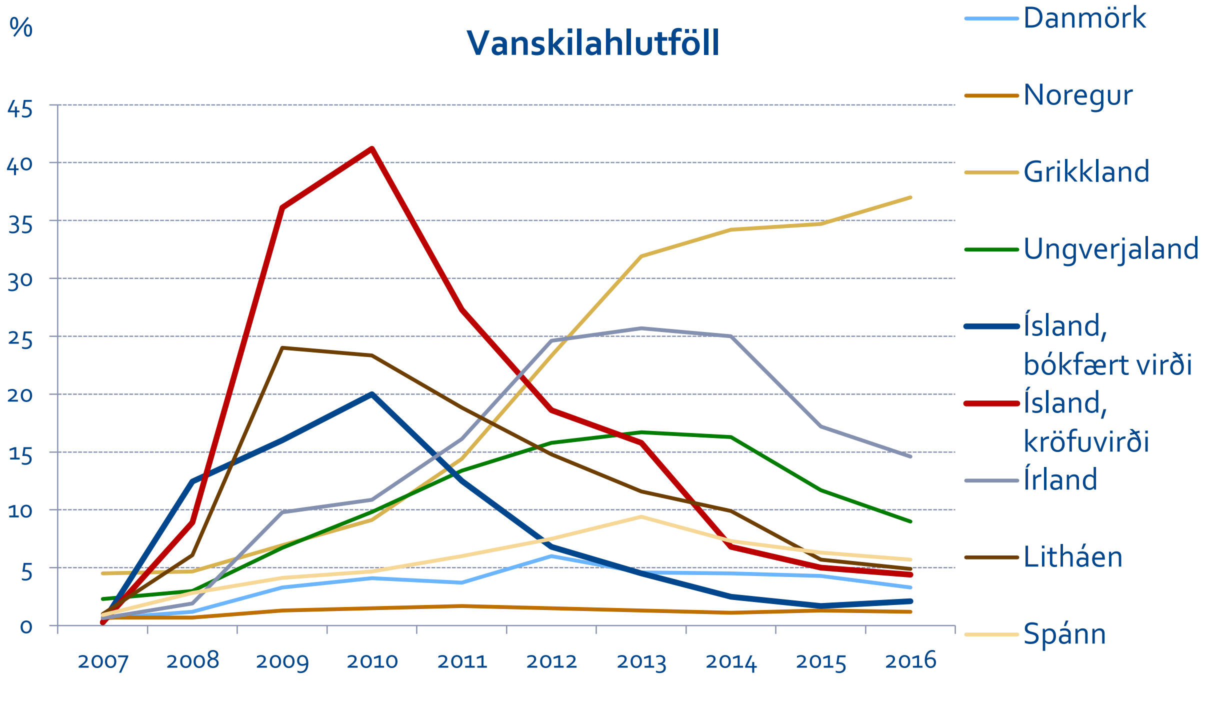

Heimild: Seðlabanki Íslands

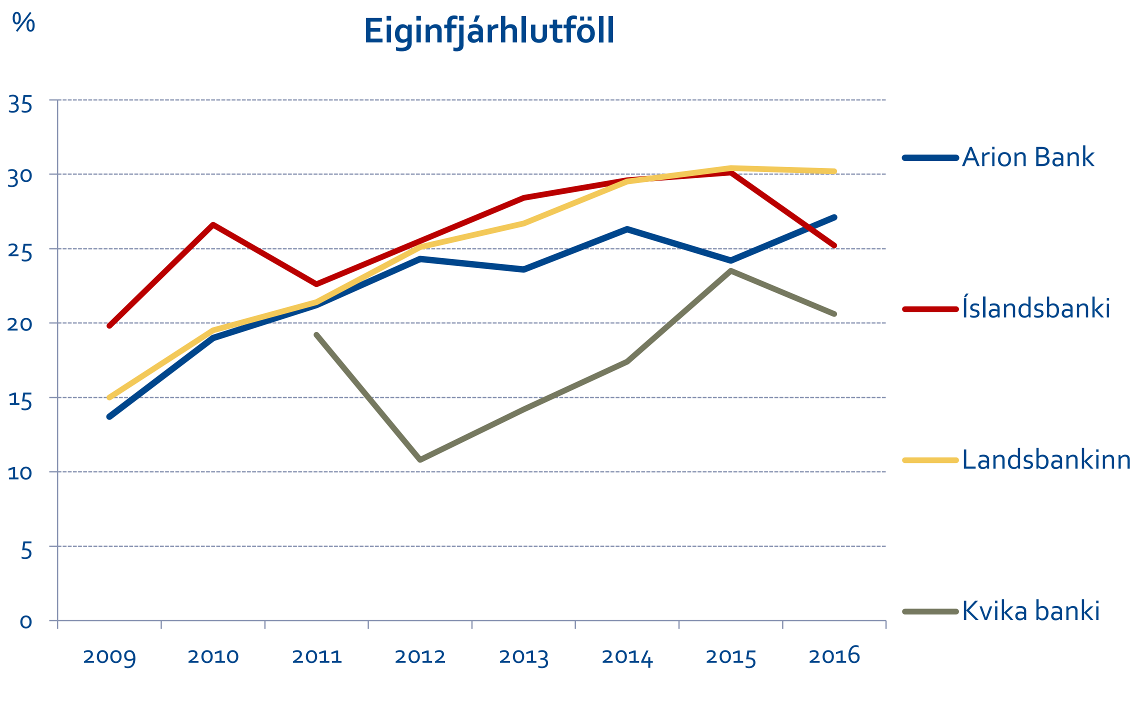

Heimild: Seðlabanki Íslands

Lánamál

- Ágóði af stöðugleikaframlögum hefur verið notaður til að greiða niður skuldir
- Skuldahlutfall ríkissjóðs (e. gross central government debt ratio) var hæst árið 2011 þegar það nam 86% af landsframleiðslu. Þetta hlutfall var 47% í lok árs 2016
- Lækkun skuldahlutfallsins kemur til vegna hagvaxtar og endurgreiðslna skulda

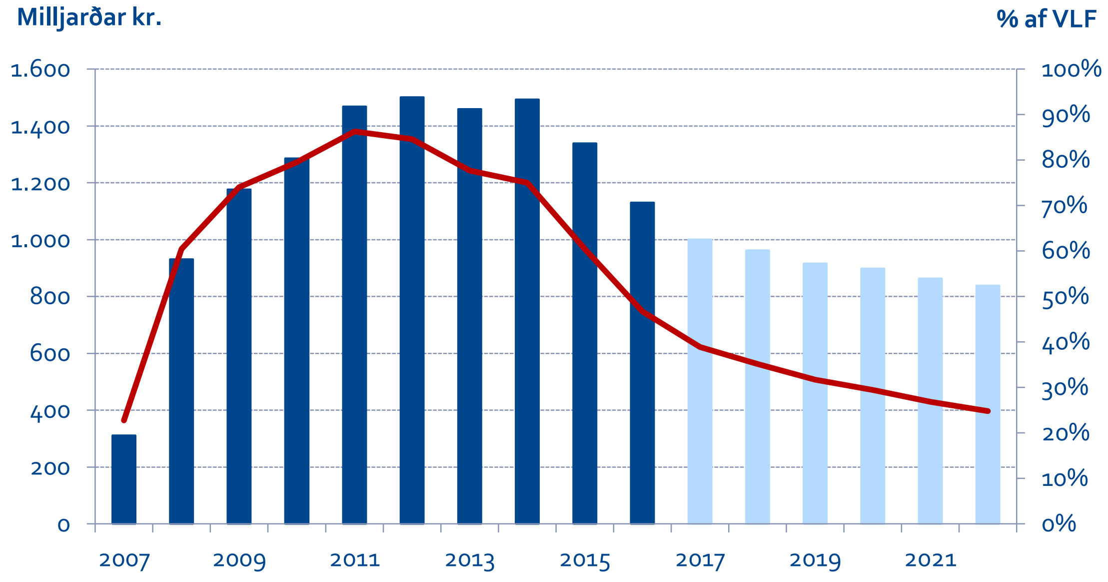

Heimild: Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Opinber fjármál

- Tekjuafgangur hins opinbera
- Stöðugleikaframlög slitabúa föllnu bankanna innifalin í tölunum

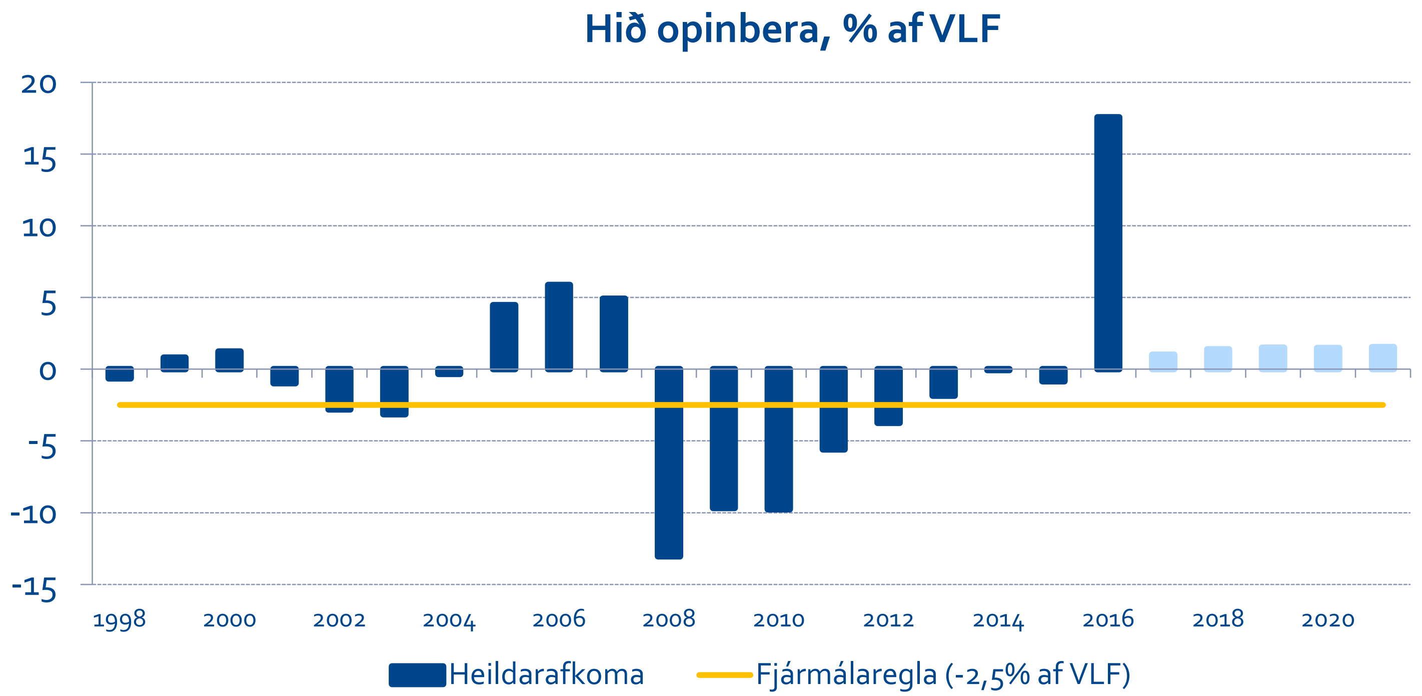

Heimild: Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Opinber fjármál

- Tekjuafgangur ríkissjóðs
- Óreglulegir liðir, eins og tekjur frá stöðugleikaframlögum, ekki innifaldir

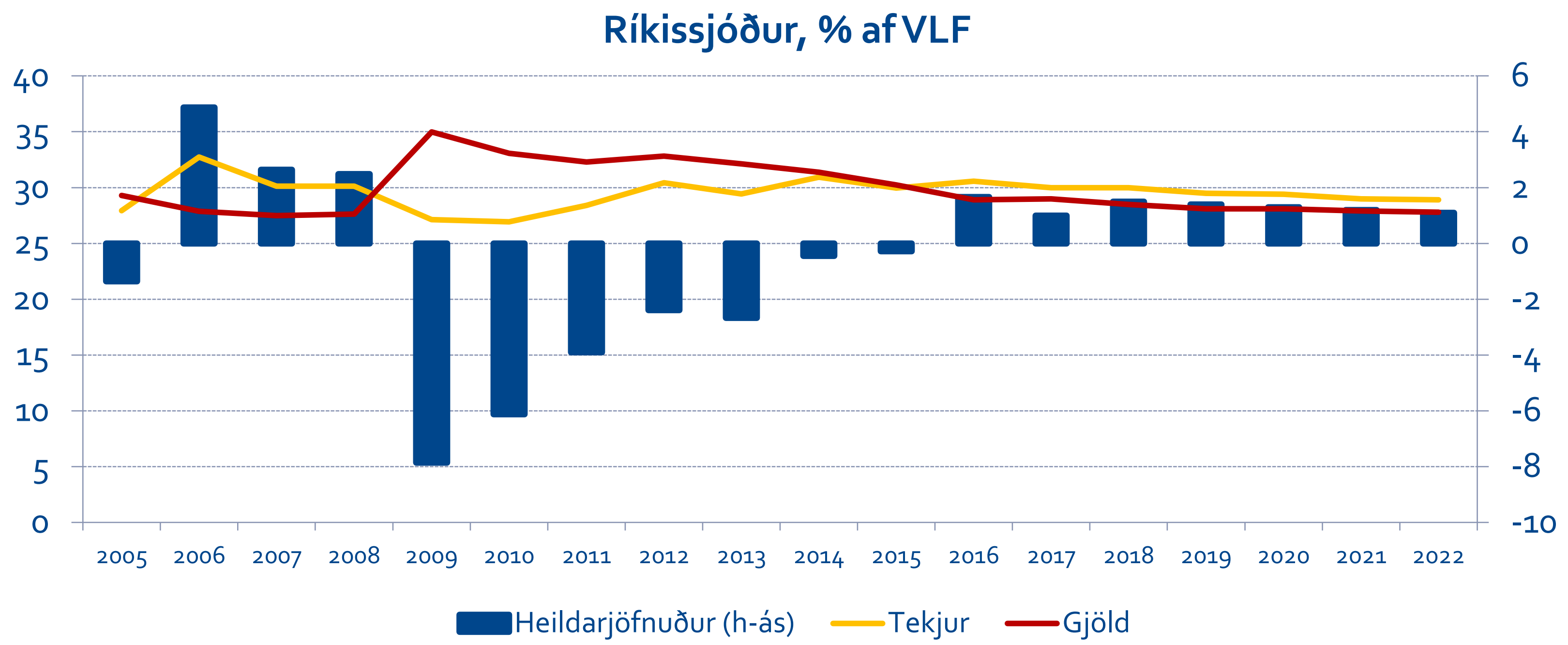

Heimild: Fjármála- og efnahagsráðuneytið